

ZASAVSKI

vestnik

LETO VI, STEV. 51

TRBOVLJE, 23. DECEMBRA 1953

GLASILO SOCIALISTICNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZASAVJA

Izdaja Okrajni odbor Socialistične zveze delovnih ljudi v Trbovljah - Urejuje in odgovarja uredniški odbor - Odgovorni urednik: Stane Šuštar - Tiska Mariborska tiskarna v Mariboru - Naslov uredništva in uprave: "Zasavski vestnik", Trbovlje L., uprava ravnika - Telefon št. 54 - Račun pri podružnici Narodne banke v Trbovljah št. 614-1-146 - List izhaja vsako sredo - Letna naročnina 300 din, polletna 150 din, četrtletna 75 din, mesečna 25 din - Posamezna številka 8 din - Rokopisi morajo biti v uredništvu najkasneje vsak petek dopoldne in se ne vračajo

Zasedanje okrajnega zbora in zbora proizvajalcev v Trbovljah

Dne 16. decembra 1953 je imel okrajni ljudski odbor v Trbovljah zasedanje obeh zborov. Ker poteče konec leta mandatna doba vseh članov svetov, so na tej seji izvolili nove člana svetov. Imenovali so tudi novega člana upravnega odbora Zdravstvenega doma in v komisijo za volitve in imenovanja.

Tov. ing. Ivančič je posegel v diskusijo glede šolstva. Rekel je: »Znano je, da samoupravljanje šolstva ne napreduje tako, kot smo pričakovali po izvedbi splošne decentralizacije in demokracije. Vzrok zaostajanja šolstva v njegovem splošnem razvoju je v tem, da še nismo globlje preučevali sistem šolstva v Jugoslaviji. Zato je Zvezna ljudska skupščina postavila na VI. zasedanju komisijo za reformo šolstva. Po iniciativi zvezne komisije je že postavljena tudi komisija pri Izvršnem svetu Ljudske skupščine LRS, da predlaga šolsko reformo Slovenije.«

Ker republiška komisija za reformo šolstva ne more delati uspešno brez sodelovanja okrajnih ljudskih odborov, je tovariš Ivančič predlagal, da se ustanovi pri našem okrajnem ljudskem odboru 5-članska komisija.

V komisijo za reformo šolstva so člani obeh zborov po daljši diskusiji izvolili naslednje tovariše: tov. Pavleta Kovača, Alojzija Videniča, Viktorja Rakičja, Franca Kralja in Jožeta Turka.

Ker se novo proračunsko leto začne s 1. januarjem ter bo proračun okrajna Trbovlje za leto 1954 izdelan in sprejet šele v mesecu januarju in da bi se zamogle proračunske potrebe financirati do sprejetja novega proračuna, je tovariš Pavle Kovač predlagal obema zboroma, da sprejmejo odlok o začasnem financiranju iz proračuna za mesec januar 1954. Odborniki so po daljši diskusiji in pretresanju posameznih postavk ta predlog sprejeli.

Na tej seji so se odborniki nadalje zamudili pri sprejemanju odloka in pravilnika o okrajnih taksah in davkih. Ze na prejšnji seji je ljudski odbor okrajna Trbovlje imenoval komisijo za pregled predloga odloka za formulacijo posameznih postavk. V imenu komisije je o njenem delu poročal tov. Drago Dolinšek. Odborniki so pri določanju posameznih postavk stremeli za tem, da s formulacijo odloka ne bi bil prizadet naš delavec, pazili pa so posebno na prevlečko dobičkarstvo v mnogih gostinskih obratih. Tudi o posameznih organizacijah, športnih društvih in kulturno-prosvetnih društvih je bilo precej govora, ker prav te ustanove posegajo večkrat v dejavnosti izven svojega delovanja za manjšimi dobički, ki jim omogočajo njihovo delo.

Okrajni ljudski odbor Trbovlje je na tej seji potrdil tudi zaključne račune nekaterih podjetij.

Sledila je razprava o našem gozdnem gospodarstvu in o uporabi sredstev iz gozdnega sklada. Gospodarski svet OLO Trbovlje je bil pooblaščen, da izdela do prihodnje seje načrt uporabe sredstev tega sklada in izgradnjo nekaterih komunikacij v naših gozdovih.

Obravnavalo se je tudi vprašanje o nadaljnjem pouku in izobraževanju kmečke mladine. Sprejet je bil sklep, da Svet za prosveto in kulturo OLO Trbovlje izdela v ta namen načrt in proračun potrebnih sredstev, o čemer naj poroča obema zboroma na prihodnji seji.

Na ločni seji zbora proizvajalcev je diskutiral tov. Ivan Puntar o investicijskem planu komunalne izgradnje v okraju. Med ostalim je dejal tole: »Izkoristiti je vse možnosti za povečanje proizvodnje. Večja proizvodnja bo dala pogoje za dvig našega življenjskega standarda, istočasno pa nam bo omogočila večjo zaposlenost, kar je glede na naravni prirastek prebivalstva nujno potrebno.«

Povečan obseg proizvodnje bo vsekakor deloval tudi na znižanje nivoja cen; predvideno je povprečno znižanje cen v industriji za ca. 12,8 odst. To znižanje bo predvsem posledica odprave stopen akumulacije in skladov, ki so doslej določale višino cene. Z novimi instrumenti za izračunavanje AS bo omogočeno, da se bodo cene formirale

po zakonu ponudbe in povpraševanja, kar bo sililo podjetja k zniževanju cen. Povečan obseg proizvodnje izdelkov za široko potrošnjo in omejena kupna moč prebivalstva morata nujno delovati na znižanje cen.

Nadalje je dejal tov. Puntar: »Težišče vse naše investicijske dejavnosti bo tudi v letu 1954 na zveznih temeljnih objektih pri nezmanjšani vrednosti investicijskih sredstev za narodno obrambo. Zaradi tega ni pričakovati, da bi se povečala vrednost sredstev za stanovanjsko in komunalno graditev LO, ki bo ostala približno na isti višini kot letošnje leto.«

Dodatna sredstva v ta namen bodo gospodarske organizacije lahko ustvarile s povečanim obsegom proizvodnje, boljšim izkoriščanjem strojnih naprav in z varčevanjem materiala, zmanjšanjem režijskih, transportnih in ostalih stroškov, s povečano storilnostjo, boljšim izkoriščanjem sredstev za vzdrževanje, predvsem pa z izboljšanjem komercialne službe.

Za pokritje potreb v stanovanjski in komunalni graditvi bo treba poiskati in izkoristiti tudi vse lokalne vire dohodkov, razne takse, lokalne doklade, krajevne samoprispevke in podobno.«

Administracija OLO Trbovlje je v ta namen prejela predlog investicijskega načrta za stanovanjsko in komunalno graditev posameznih ljudskih odborov in izdelala načrt v okrajnem merilu. O njem je na zboru proizvajalcev poročal tov. inž. Aleksander Knaflič. Zbor proizvajalcev je po daljši diskusiji prelozil to razpravo še na prihodnjo sejo.

Zbor proizvajalcev je na osnovi uredbe o spremembah in dopolnitvah, uredbe o davku od sklada za plače na tej seji dovolil nekaterim podjetjem nadurno delo.

Odborniki zbora proizvajalcev so na predlog predsednika OLO tov. Gosaka imenovali komisijo, ki bo proučila stanje apnenic kemične tovarne v Hrastniku in možnosti nadaljevanja z delom v teh apnenicah.

Ljudska skupščina LR Slovenije je izvolila svoje organe

15. decembra je bilo prvo zasedanje Ljudske skupščine LRS. Vsi novoizvoljeni poslanci obeh zborov so se ob tej priliki sešli ter na dvodnevem zasedanju izvolili svoje organe.

Za predsednika Ljudske skupščine je bil izvoljen tov. Miha Marinko, za predsednika Izvršnega sveta pa tov. Boris Kraigher. Za predsednika republiškega zbora je bil izvoljen Vlado Majhen, za predsednika republiškega zbora proizvajalcev pa tov. Mavricij Boro. Konstituiran je bil tudi nov Izvršni svet.

Na zasedanju Ljudske skupščine v sredo, 16. decembra, sta oba zbora odobrila poročilo svojih verifikacijskih odborov. Po zaprisegi opodencev sta skupščinska doma izvolila svoji predsedstvi ter imenovala komisiji za izdelavo osnutka poslovilnika. Republiški zbor je izvolil 10 članov za Zvezno skupščino in sicer Jožeta Borštnarja, dr. Marjana Breclja, Borisa Kraigherja, Vlada Krivica, Ivana Mačka, Vlada Majhna, Zorana Poliča, Nika Siliha, Josipa Vidmarja in Olgo Vrabičevu.

IZVOLITEV PREDSEDSTVA SKUPŠČINE
Za predsednika skupščine LRS je bil izvoljen tovariš Miha Marinko, za podpredsednika dr. Ferdo Kozak in Jakob Mojskre, za tajnika pa Albert Jakopič.

NOVOIZVOLJENI PREDSEDNIK SKUPŠČINE SE JE ZAHVALIL

»Za izkazano zaupanje se vam toplo zahvaljujem. Naloga, ki ste mi jih z izvolitvijo zaupali, se po svoji težini in odgovornosti globoko zavedam ter bom tako kot doslej tudi v bodoče poseval vse svoje napore in sposobnosti za to, da tej nalogi zadostim.« Ko je tovariš Miha Marinko nato govoril o vlogi nove Ljudske skupščine, je zlasti poudaril dejstvo, da v tej skupščini prvič nastopajo tudi neposredni proizvajalci po svojih poslancih. Dejal je, da bo imela skupščina osnovno bodrilo in oporo v delovnem ljudstvu. Naša demokracija je prišla v svojem razvoju že v tako široko in tak obseg, kakršnega ne pozna nobeno ljudstvo na svetu. Skupščina bo morala imeti pred očmi vedno celokupnost interesov domovine, česar se bo morala zavedati vsekdar, kadar bo reševala tudi košljive naloge Naloga skupščine bo seveda v tem, da bo konkretno obravnavala in delovala za uresničenje enotnega gospodarskega sistema, da bo pomagala Zvezni skupščini, ki je v osnovi poklicana, da varuje socialistični razvoj naše družbe. Ob koncu svojega kratkega govora je predsednik Marinko dejal, da bo s takšno orientacijo skupščina kos svojim nalogam in da bo na ta način najbolj upravičila zaupanje ljudstva.

NOV IZVRŠNI SVET
V novi Izvršni svet so bili izvoljeni: za predsednika tovariš Boris Kraigher, za člana pa dr. Marjan Breclj, Jože Borštnar, Milko Goršič, Stane Kavčič, Franc Klimevec, Boris Kocjančič, Ada Krivic, Matija Malečič, Zoran Polič, Franc Popič, Niko Silih in Janez Vipotnik.

PRVA SEJA IZVRŠNEGA SVETA
Na prvi seji Izvršnega sveta je bil izvoljen za podpredsednika Izvršnega sveta dr. Marijan Breclj, za sekretarja pa Boris Kocjančič.

Nagrajeni dopisniki v predvolilnem tekmovanju

Uredništvo »Zasavskega vestnika« je v 40. številki našega lokalnega tednika z dne 7. oktobra t. l. za boljše obveščanje o predvolilnih pripravah in o sami izvedbi volitve v zvezno in republiško skupščino v trboveljskem okraju razpisalo nagradno tekmovanje med dopisniki, ki je trajalo od 1. oktobra do 1. decembra t. l.

Prvo nagrado v znesku 1500 din je dobil dopisnik iz Zagorja, tov. MILAN VIDIC za

članek »Med volivci na Partizanskem vrhu«. Nadaljnjih 6 NAGRAD po 500 din so pa prejeli dopisniki: MIRKO SKALIN iz Trbovelj, IVAN HOMŠEK iz Zagorja, STANKO SKOČIR iz Loke pri Zidanem mostu in VIKTOR RACKI iz Hrastnika, isto tako JOŽE POTOKAR iz Poljsnika ter MARIJAN LIPOVŠEK iz Zagorja.

Knjižnih nagrad nismo podelili.

Uredništvo

V nedeljo popoldne je maršal Tito obiskal Ljubljano. Na sliki je v spremstvu Kardelja in Marinka v kavarni »Slon«

Ta bo veselje za naše najmlajše

V zadnji številki »Zasavskega vestnika«, dragi trboveljski pionirji, vam nismo hoteli še po-

vedati, kakšno presenečenje vas čaka. Ker se pa dnevi, ko bo dedek Mraz obiskal tudi našo mladino, naglo bližajo, vam bomo povedali, kje se bo ustavil in kdaj bo prišel.

Ze v soboto, 26. decembra, ob štirih popoldne bo prišel dedek Mraz na telovadišče »Partizana«, kjer bo igrala Mladinska godba na pihala iz Trbovelj. Ob tej priliki bodo nastopili tudi telovadci, nazadnje bo pa prispele tjakaj dedek Mraz s svojim spremstvom. Pa tudi drugače bo presenečenje v številnih paviljonih.

V nedeljo, 27. decembra, ob 9. uri popoldne, bo pripravil dedek Mraz igrice »Tetka Pehta« — popoldne bo pa isto igrice ponovil v Domu »Svobode« v Zgornjih Trbovljah za tamkajšnje osnovno šolo in nižjo gimnazijo. — Dedek Mraz

bo v nedeljo uprizoril ob 9.30 dopoldne za učence iz Zgornjih Trbovelj in gimnazije v tamkajšnjem Domu »Svobode« igrice »Carovnica« in nastopil z gojenci Glasbene šole — popoldne bo pa ta spored ponovil v Delavskem domu za osnovno šolo na Vodah.

V ponedeljek, 28. decembra, bo dedek Mraz spet priredil ob devetih popoldne igrice »Tetka Pehta« za šolarje Zgornjih Trbovelj in za gimnazijo, ob treh popoldne bo pa ta spored ponovil v Domu »Svobode« v Zgornjih Trbovljah za šolarje

Dedek Mraz prihaja na saneh

z Vod. — Istega dne bo dedek Mraz spet uprizoril ob 9. uri dopoldne igrice »Carovnica« in pripravil nastop Glasbene šole; popoldne ob treh bo ta spored v Delavskem domu za osnovno šolo iz Zgornjih Trbovelj in za gimnazijo.

V torek, 29. t. m., bo dedek Mraz vzel za cel dan v zakup dvorano Delavskega doma; že ob 8. uri zjutraj bo prišel tjakaj, spremljalo ga pa bo »Veselo gledališče«, kjer bodo nazadnje vrteli še otroški film, in sicer: ob osmih zjutraj za učence šole na Vodah, ob 10. uri za mladino šole iz Zgor-

njih Trbovelj in gimnazije — ob dveh popoldne bo ta spored za šolarje z Vod, ob štirih popoldne pa spet za učence iz Zgornjih Trbovelj in nižje gimnazije.

V sredo, 30. decembra, bo prišel dedek Mraz ob 10. dopoldne z Manico Komanovo v Dom »Svobode« v Zgornjih Trbovljah za mladino tamkajšnje osnovne šole in gimnazije — ob dveh popoldne bo dedek Mraz ponovil ta spored v Delavskem domu za šolo na Vodah, ob štirih popoldne pa spet za učence iz Zgornjih Trbovelj in nižje gimnazije.

Za slovc od starega leta bo prišel dedek Mraz še na Slivestrov dan v spremstvu trboveljske Mladinske godbe na pihala na telovadišče »Partizana«, kjer bo prijetno od zjutraj do večera.

Na svidenje, draga mladina! Vse pridne otroke vabi na te prireditve

Carovnica čara

Izvolili so nov šolski svet

Nedavno je bil v Zagorju roditeljski sestanek nižje gimnazije. Na njem je bilo okrog 250 staršev oziroma njihovih namestnikov. Lepa udeležba dokazuje, da se rodilci vse bolj zanimajo za šolsko vzgojo svojih otrok. Ob tej priložnosti je imela tov. Verščajeva posredno predavanje o vzgoji v družini. V njem je zlasti poudarjala vlogo staršev in njihovo veliko odgovornost za vzgojo otroka v šoli in izven nje. Starši so besede predavateljice sprejeli s pritrjevanjem.

Iz zanimivega poročila, ki ga je dal ravnatelj gimnazije prof. Janko Kumer, povzamemo, da se šola še vedno bori z mnogimi težavami in da je te tudi uspešno premagovala. Nakazal je, da so odnošaji staršev in dijakov do popravilnih izpitov povsem nepravilni. Lani sta razred skončali dve tretjini dijakov in dijakinj. Od 88 učencev se jih je prijavilo za popravni izpit samo 48. Ostali so rajši obsedeli, namesto da bi med počitnicami študirali popravni predmet, napravili izpit in napredovali v višji razred.

Učni uspeh na prvi redovni konferenci izkazuje 44,94 odst. dijakov brez negativnih ocen, t. j. za 2 odstotka slabše kot lani. Vzrok je iskati deloma v tem, da se je pouk začel šele

1. oktobra (zaradi adaptacije šolskih prostorov) deloma zato, ker niso bile še urejene personalne zadeve na šoli in zaradi pomanjkanja knjig. Pa tudi dijaki in starši so krivi, ker niso vzeli pouka in učenja dovolj resno.

Disciplina učencev ni najboljša. Dijaki nimajo pravihnih odnošajev do šolskega inventarja, zaradi česar je moralo ravnateljstvo šole odločiti, da bodo gojenci, ki bodo poškodovali šolski inventar, morali plačati primerni znesek, ki se bo stekal v posebni fond, katerega bo upravljal šolski svet.

Na gimnaziji deluje že dolgo mladinski pevski zbor. Ta zbor bo treba ohraniti tudi v prihodnje, zato se polaga dijakom na srce, da se pevskih vaj redno udeležujejo.

Nekateri filmi slabo vplivajo na dijake, zato bo treba bolj paziti, kakšne filme lahko obiskuje dijaštvo in kateri niso za učence primerni.

Mladino je treba nadalje navajati na varčevanje. Na šoli deluje hranilna blagajna, v katero vlagajo dijaki svoje prihranke, ki jih bodo med počitnicami lahko uporabili za izlete ali za oddih.

priklučen trboveljski višji gimnaziji. Malo izgledov je, da bi drugo leto mogli govoriti o petem razredu, ker je premajhno število učencev za ta razred. — Za ročna dela na gimnaziji in na ostalih dveh osnovnih šolah je bila nameščena učiteljica, ki pa ni mogla takoj začeti s poukom, ker ni dobila stanovanja. Sedaj je tudi to vprašanje rešeno.

Za uspešno delo v šoli je v mnogem odgovoren šolski svet, v katerem naj bi bili zastopniki delovnih kolektivov, množičnih organizacij in šole. Prvenstvena naloga te ustanove je, da se briga za materialni položaj šole, da rešuje razna vzgojna vprašanja in da predstavlja zvezo med šolo in družbo. Tak svet so na tem roditeljskem sestanku izvolili.

V diskusiji so starši postavljali razna vprašanja in predloge, na katere je odgovarjal profesorski zbor. Žal so morali zborovanje predčasno zaključiti, ker je bilo v kino dvorani — v šolskem poslopu za ni prostorov za take sestanke. Zato je nujno, da se tolikokrat poudarjena zahteva po novem šolskem poslopu za gimnazijo čimprej uresniči.

Iz Litije in okolice

Pri gradnji žičnice na Veliko planino naj bi pomagali tudi zasavski delovni kolektivi

V okraju Ljubljana-okolica so začeli z močno propagando za turizem. Ves ljubljanski okraj je namreč uvrščen v turistični predel LRS. Nedavno so odprli krasen Planinski dom na Polževem pri Višnji gori, za katerega ima največ zaslug OLO Ljubljana-okolica.

Na pobudo znanega športnika, bivšega večletnega državnega plavalnega prvaka tov. Toneta Cerarja, kamniškega rojaka in sedaj direktorja kamniških gostinskih podjetij, so začeli v okraju z akcijo za zgraditev žičnice na Veliko Planino. Predlog tov. Cerarja je izzval vso pozornost, saj je za razvoj smučarstva na idealni Veliki planini nujno potrebna žičnica. K akciji se je pridružil tudi OLO Ljubljana-okolica in je že določil v ta namen iz letošnjih sredstev pol milijona dinarjev. Zdej je osnovana posebna gradbena zadruga »Žičnica Velika planina«. Pri realizaciji tega načrta sodeluje tudi Okrajna gostinska zbornica za okraj Ljubljana-okolica, tajniške posle pa opravlja neutrudno delavni tov. Franjo Klepej.

Iniciativni odbor sprejema članke; vsak delež znaša 50.000 din. Do sedaj je zagotovljenih že za 25 milijonov din deležev, celotna graditev žičnice pa bo stala 100 do 120 milijonov dinarjev. Inicijativni odbor je zaupal izdelavo načrta inž. Leonu Skabernetu, načelniku oddelka za gospodarstvo OLO Ljubljana-okolica, ki je v študijske namene obiskal kraje z žičnicami v Avstriji in Švici. Žičnica bo speljala iz doline Kamniške Bistrice (iz tako

imenovane doline Konjske). Dolga bo 2400 m, višinska razlika pa bo znašala 1.181 m (od 483 m iz Konjske do 1664 m na Veliko planino). Vse naprave bodo izdelali doma; žico bodo pletli iz jemenskega jekla v tovarni »Novokabel« v Novem Sadu, kjer so spletili nedavno tudi žico za industrijsko žičnico za tovarno apna v Kresnicah pri Litiji. Ko bo žičnica zgotovljena, bo došel iz Ljubljane (z avtobusom do Konjske) na vrh Velike planine v eni uri. Žičnica bo torej velikega turističnega in tudi go-

spodarskega pomena za razvoj hitrega prevoza planinarstva in to zaradi hitre preskrbe z mlekom in sirarskimi izdelki. Inicijativni odbor te žičnice računa tudi na pomoč zasavskih podjetij. »Zasavski vestnik« toplo pozdravlja idejo zgraditve žičnice na Veliko planino in priporoča vsem delovnim kolektivom v Zasavju, da podpro z deleži to našo pomembno tujsko prometno ustanovo. Interesenti se naj obrnejo na gostinsko zbornico za ljubljansko okolico v Ljubljani, Parmova 33.

„Zasavski vestnik“ za novoletno darilo

Blizu se novo leto, v mnogih družinah se obdarilo za to priložnost ali onim darilom. Prijatelj našega tednika pa je sprožil misel, ki je vredna omembe. V Ameriki ima brata in si oba večkrat pišeta. Večkrat mu je že med letom poslal to ali ono številko »Zasavskega vestnika«. Bratu v daljnem svetu je bil naš list seveda všeč, saj prinaša tedensko obilo novic iz domače zasavske doline. Zdej pa je dejal naš rojak takole: »Bratu v Ameriki bom naročil »Zasavski vestnik« za vse leto. Tako bo še najceneje in bo prejel redno vesti iz našega kraja».

Interesente iz Litije obveščamo, da sprejema naročila in tudi vplačila iz prijaznosti tov. Marjan Oblak, blagajnik v podružnici Narodne banke v Litiji. Zdej, ko se bliža staro leto h koncu bo treba poravnati naročnino; naj-

manj nevednostj boste imeli, če se oglašite pri tov. Oblaku, ki vam bo uredil obnovitev naročnine. Pri tov. Oblaku se lahko prigrisajo tudi novi naročniki.

Ob II. občinskem prazniku NOV mesta Litije

Ko to poročamo, se pravkar začela II. občinski praznik NOV mesta Litije. Istočasno praznujejo ta praznik tudi v sosednjem Smartnem, saj so si tudi Smartčani izbrali 24. december za svoj občinski praznik v spomin na slavno partizansko borbo na Tisju.

Program slovesnosti se je že v redu začel. Prireditveni štab je sestavljen bogat in pisan spored. Mnogo zanimanja je med mladino, ki tekmuje, kdo bo napisal najboljši sestavek o občinskem prazniku. Nekateri razredi so že napisali naloge, ki jih zdej ocenjuje posebna komisija ZB. O rezultatih pionirjev litijske gimnazije in osnovne šole, pa tudi učencev iz Save in Hotiča, ki so tudi vključeni v tekmovanje, bomo poročali po izidu.

Narodni heroj general Kranjc na obisku v rojstnem kraju

Kakor je »Zasavski vestnik« že poročal, je bil ob letošnjem Prazniku republike dne 29. novembra 1953 proglašen za narodnega heroja tov. general Franc Poglajen-Kranjc. Tov. Kranjc je litijski rojak; rojen je bil v sedanji Koprivnikarjevi hiši na Fritci (poleg lesne industrije ZALES). Bil je najstarejši sin tedanjega cestarja in kasneje okrajnega sluga tov. Franceta Poglajna doma iz Jablaniških lazov, herojeva mati pa je po rodu Volkova iz Litije. Poglajnovim se je rodilo 14 otrok, deset sinov in 4 hčerke.

Poglajen-Kranjc in Gorenjoplaninski sta bila med prvimi začetniki narodnoosvobodilnega gibanja v Litiji. Tov. general Poglajen-Kranjc si je pridržal letošnji službeni dopust zato, da bi preživel občinski praznik NOV v svojem rojstnem kraju sredi svojih nekdanjih borcev in aktivistov. Ko svojemu rojaku iskreno čestitam ko visokemu in zaslužnemu odlikovanju, ga hkrati toplo pozdravljamo v naši sredi.

Prpriave za Novoletno jelko

V Litiji so že ustanovili pripravilniški odbor, ki bo tudi letos izvedel Novoletno jelko in tako nudil našim pionirkam in pionirjem prijeten dan. Dedek Mrzab bo razveselil mladino v Litiji in okolici.

Lado Zakošek:

Več izobrazbe kmečki mladini!

V povojnih letih smo bili priča velikim šolskim in sploh kulturnim spremembam, ki jih je narokovala nova miselnost družbe v novih ekonomskih in socialnih razmerah.

Solski ukrepi, ki so bili izvajani zaradi naglega razvoja naše države in ki so imeli vsi več ali manj pozitivne osnove, so bili nujen pogoj za enakovreden razvoj in za enakovredno rast človeške družbe v naši socialistični domovini.

Menda vsi ti šolski reformni koraki niso imeli toliko izobrazbenih vrednosti, vendar so imeli vsi jasen smoter, približati šolo ljudstvu in usposobiti doraščajoči rod za vraščanje v novo družbeno stvarnost. Uspehi teh prizadevanj so še vidni in se nam kažejo vsak dan na vseh področjih družbene dejavnosti.

Naša ljudska oblast ne skrbi samo za osnovnošolsko izobrazbo šoloobveznih otrok, ampak tudi za napredek in nadaljnjo izobrazbo tistih otrok, ki so zadostili osemletni šolski obveznosti. Njim so odprta vrata na stečaj, povsod jih čaka delo, povsod pričakujejo pridnih rok. Zato imajo naše šole večje in odgovornejšo poslanstvo, kot so ga imele nekoč. Šola in družba odgovarjata tako rekoč za vsakega posameznika; vsako mlado biče moramo vzgojiti in pripraviti za samostojno, trden korak v življenje. In to — mislim — ni majhna naloga.

Vendar ne moremo mimo resnice, da je naša ljudska šola mestoma preveč enostransko usmerjena izobraževalna in vzgojna ustanova, ki na potrditveno pozablja na tiste, ki jim ni dano zajemati iz polne skledne bogastva izobrazbe in učenosti. Kmečka mladina največkrat ne nadaljuje svojega šolanja v srednjih ali strokovnih šolah, temveč obiskuje osnovno šolo le do svoje šolske polnoletnosti, potem pa ostane doma na zemlji, na kmetiji. Pogoj izobrazbe so torej tu popolnoma drugačni kot pa v mestih ali industrijskih krajih. Kmečki mladini ni mogoče iskati nadaljnje izobrazbe v različnih strokovnih šolah, ker so njeni življenjski pogoji v mnogem drugačni od mestnih otrok, in predvsem zato, ker je prepotrebna doma, da olajša delo svojim staršem. Mestni otroci živijo samo za šolo in za bodoče življenje. Njihovi starši imajo največkrat več časa, več sposobnosti in morda tudi več smisla za to, da

Gledališko življenje v živahnem razmahu

Poročali smo že, da je gledališki odsek litijske »Svobode« že začel s svojim delom in je uprizoril Kreftove »Celjske grofe«. To odsko delo je bilo odlično podano in ga je publika sprejela z vsem priznanjem. Do sedaj so litijski igralci prikazali »Celjske grofe« že štirikrat pri nabito polni dvorani, kar je samo po sebi dokaz lepe izvedbe priljubljene Kreftove umetnine. »Celjske grofe« so izvajali trikrat v Sindičalni dvorani v Litiji in sicer dvakrat za odrasle in enkrat za gimnazijsko mladino. Enkrat so Litijani gostovali s tem delom tudi v sosednjem Smartnem.

Z gledališko sezono so začeli tudi v sosednjem Smartnem. Smartčani so v soboto in nedeljo igrali opereto »Planinska roža«, ki se je v vsej dolini močno priljubila. Smarski pevci so lansko in letošnjo sezono s »Planinsko rožo« nastopili že devetkrat na domačem in na litijskem odru.

svojega otroka navajajo k učenju in ga vodijo k samostojnosti. V mestih in industrijskih sredstvih delujejo otroški vrtni, pomozne šole, srednje šole, vajenske in strokovne šole ter mnoge druge vzgojne in izobraževalne ustanove, ki oblikujejo v otroku bodočega človeka. Na vasi pa deli vso učenost edino eno-ali-dvokratredna šola kot edino žarišče izobrazbe in kulture.

Pred menoj leži novi učni načrt za osnovno šolo, ki ga je izdelal na podlagi številnih posvetovanj z učitelji praktiki — tako je napisano v uvodu k načrtu — Svet za prosveto in kulturo LRS. Načrt je sicer začasen, toda učitelji so nanj popolnoma vezani. Koliko lepe in slikovite snovi je nakopičeno v tem učnem načrtu! Vsega dovolj, če ne preveč. Sicer je v tem načrtu upoštevana gornja meja učenčeve zmogljivosti, kjer upravitelj šol in učitelji lahko šolski stopnji primerno snov tudi skrijejo in jo morebiti prilagodijo ali vsaj približajo potrebam domače okolice. Čeprav je s tem učnim načrtom v primeri s prejšnjimi načrti storjen precejšen korak naprej, je le-ta pomanjkljiv toliko, da se ških šol, se pravi sedanjim in bodočim potrebam naše kmečke mladine. Nikjer ni v učnem načrtu nakazano sistematično učenje o sadjarstvu, o poljedelstvu, o živinoradi, o vinogradništvu — nikjer ni besede o gozdnem gospodarstvu, o travništvu, o kmetijski kemiji, niti ni v njem besede o gospodinjstvu ali o upravljanju kmetijskega gospodarstva. Skratka: nikjer in načrtu ni tiste neogibno potrebne zveze med živim zanimanjem in med resničnimi potrebami kmečke mladine.

Naše višje osnovne šole na vasi bi morale dati učencem pojasnila ne samo na družbeno-gospodarska in socialno-ekonomski vprašanja, temveč — in menda v prvi vrsti — bi morale pojasnjevati bodočim upravitelcem in pionirjem kmetijskih gospodarstev tudi pogoje in zahteve njihovega lastnega življenja in obstoja v novi družbeni ureditvi.

Ne morem se strinjati — kar trdijo nekateri šolski teoretiki — da bi bil z uvedbo praktičnih gospodarskih predmetov v višjih razredih osnovne šole storjen korak nazaj k starim šolam. Nikakor ne mislim, da bi se moralo gospodarsko znanje praktično poučevati tudi na tistih šolah, kjer se sestavljajo pogoji (v mestih ali tam, kjer dela osnovna šola v sestavi nižje gimnazije) — toda tam, kjer je kmečka mladina odvisna samo od znanja, ki ga dobi v osnovni šoli, bi bila ta usmeritev potrebna in nad vse koristna.

Naš kmečki človek cenil pravo izobrazbo, želi si pa predvsem praktičnega znanja, ki naj bi mu pomagalo pri njegovem hotelemu pa izboljšanju življenjskih pogojev. Kmečka miselnost je še danes v čestih primerih lakšna, kakršno je izoblikoval zgodovinski razvoj preteklih časov; zato, ker je bila šola v preteklosti zaščiten in vodena od močnejših in višjih, kot je on sam — kmet, jo je zasovražil že zaradi tega, ker je vrgala tiste, ki so si lastili njegovo zemljo ter podcenjevali njegov trud in njegova prizadevanja. Nekaj od vsega tega je še ostalo. Pa čeprav se je kmet sprostil in pregal iz svoje zavesti vso tisto žalostno resničnost preteklosti, je v njej ostalo živo prepričanje, da je

enakovreden vsega tistega, kar lahko daje celokupna družba posamezniku. Če so v stari Jugoslaviji govorili in pisali, da je kmet nezapravljen do vsake spremembe — čeprav bi bila storjena njemu v prid — in trmast v svoji volji, je danes nešteliokrat dokazal pravo ljubezen do rodne grude in do socialistične domovine.

V velikem protislovju so tisti, ki pravijo, da je treba na vaških šolah upoštevati kmečke potrebe, so pa vendar proti temu, da bi se kmetijska dejstva uporabljala pri pouku, čeprav je na šoli zastopana izključno kmečka mladina. Toda če hočemo imeti tudi na tem področju nov rod naprednih in samostojnih kmetovalcev, moramo la rod šole vzgojiti, moramo za ta rod nekaj žrtvovati. Kmet sme zahtevati, da njegova šola izhaja iz vasi in da pelje nazaj k vasi, da se v njej njegovi otroci vzgajajo za kmečke ljudi z vsami čistimi dobrimi moralnimi lastnostmi, ki jih nosi v sebi ostalo delovno ljudstvo v bitki za nove življenjske smotre v socialistični domovini.

Ne smemo pozabljati, da je kmečko okolje svojevrstno področje, ki ga je treba spričo gospodarskih posebnosti, pa tudi zaradi posebnosti kmečke duševnosti obravnavati drugače, to tudi z vidika šolske problematike, kakor industrijske kraje in mesta.

Zato menim, da bi moral novi učni načrt za osnovno šolo upoštevati v večji meri posebnosti vaških šol in usmerjati izobrazbo kmečke mladine v tisto smer, ki nam bo pri izgradnji socialistične stvarnosti najbolj koristna. (Nadaljevanje sledi)

Prvi športni dan na gimnaziji v Trbovljah

V petek, 11. decembra, so imeli dijaki trboveljske gimnazije športni dan. Imeli so ga le dijaki 1., 2. in 3. razreda, ker so ostali odšli v Ljubljano.

Dijaki so jo že zgodaj jutraj mahnilli na Katarino nad Trbovljami, kjer so po oddelkih izvedli kros — tek čez drn in strn. Po končanem krosu so skupno odšli na gimnazijsko igrišče, kjer so se po oddelkih kosali v igri med dvema ognjem. V pisani igri je kaj kmalu minilo dopoldne in dijaki so neradi odhajali navdušeni.

Dijaki so zelo navdušeni nad to novo pridobitvijo.

Kaj bo 27. decembra v Zagorju?

Dne 27. decembra bo v Zagorju v Domu TVD »Partizan« tekma mladink iz Hrvatske in Slovenije. V nedeljo, 13. decembra, so bile v Ljubljani izbirne tekme za sestavo mladinske vrste. Tekmovalce so v obveznih sestavi na krogih, v gugu in preskoku čez konja ter v poljudnih sestavi na dvojniški bradlji, visoki gredi, prostih vajah in preskoku čez konja. V mladinsko vrsto so prišle: Pogačnikova (Ljubljana), Podgorškova, Korošičeva, Seifertova in Perkova (vse iz Maribora), Svetličeva (Novo mesto) in Vukičeva (Kranj).

27. decembra vsi v Zagorje v Dom TVD »Partizan«, kjer se vam bo nudila lepa priložnost pogledati slovensko mladinsko vrsto v dvoboju s tovarišicami iz Hrvatske.

Prizadevanje za obnovo sadjarstva v trboveljskem okraju

Copprav je v trboveljskem okraju ameriški kapar ugotovljen doslej šele v enem samem okolišu (v Zagorju), je vendar sadjarstvo zlasti med zadnjo vojno močno propadlo. Čudno tudi ni; saj okupator v krajih, od koder je izgnal domače ljudstvo, ni sadil sadnega drevja — pa tudi po osvoboditvi, ko so se naši ljudje vrnili na svoje domove — boljše: na pogorišča in razvaline svojih nekdanjih domov — prva leta ni bilo mogoče misliti na obnovo sadovnjakov, ker je bila pač obnova hiš, hlevov in vseh drugih gospodarskih poslopij ter čiščenje njiv in travnikov gmrovja, ki jih je preraslo v letih, ko zemljo tu ni nihče obdeloval, bolj potrebna.

Sedaj, ko so kmečki domovi in gospodarska poslopja vsaj za silo spet obnovljena, njihve spet obdelane in travniki otrebljeni, se je tudi v trboveljskem okraju zbudilo večje zanimanje za obnovo sadjarstva.

Ze preteklo zimo so bila v vseh krajih po večkrat kmetijska strokovna predavanja tudi iz sadjarstva, ponekod spremljana tudi s predvajanjem filmov o pravilni oskrbi drevja in OZZ skupno priredila trisadajem V Jan. letos sta OLO in o sodobnem ravnanju s dnevnimi tečajem za vodjo škropilnišnih ekip. Določil se je tudi sadni izbor, tako okrajni okvirni kot podrobni za posamezne okoliše in lege. Škropljenje je bilo letošnje spomlad izvedeno prvič v večjem obsegu in s so-

dobnimi pripomočki. Tudi zasajeno je bilo letos veliko sadnih drevesec in zadržani poskusni nasad Miturinovih sort v višinskih legah — na Kalu in na Mrzlici. Na Dolu pri Hrastniku je razstava sadja zavzela na kmetijskih razstavah največ prostora in vzbujala mnogo zanimanja.

Letošnjo zimo se delo pri obnovi sadjarstva nadaljuje: spet so sadjarska predavanja — zaenkrat prednjačji trboveljski okoliš — na vseh novoustavljanih kmetijsko-gospodarskih šolah pa se obrača na pouk sadjarstva posebna slerb.

Da bi dosegli enotnost pri delu za obnovo sadjarstva, sta OLO in OZZ sklicala sredi meseca novembra enodnevno konferenco vseh sadjarskih strokovnjakov, ki delujejo v okraju. Na tej konferenci so bile obravnavane smernice za obnovo sadjarstva, kakor so bile postavljene na letošnjih seminarjih v Mariboru in kakor naj bi jih strokovnjaki posredovali v predavanjih vsem sadjarjem okraja, pa tudi sami izvajali v vseh drevesnicah okraja, pri vseh nakupih sadnega drevja in pri vseh drugih obnovitvenih delih. S tečajem je bil združen ogled sadne drevesnice državnega posestva Hotemež pri Radečah.

Skupno z okrajem Ljubljana-okolica je naš okraj organiziral tudi dvotedenski tečaj za sadjarske pomočnike, ki se ga je udeležilo iz okraja Trbovlje devet tečajnikov.

Zadnjih 100 ur življenja diktatorja Mussolinija

(4. nadaljevanje.)

»NE UPIRAM SE«

Mussolini se je premislil in prenehal skrivati svojo osebo. »Si, sono io. Non resisto!« (Da, jaz sem. Ne upiram se!)

Bill mu je vzel brzostrelko in ga vprašal, če ima pri sebi še kakšno drugo orožje. Mussolini je odgrnil svoj plašč in pokazal na pištolo. Bill mu je vzel tudi pištolo in ukazal naj izstopi. Diktator se je skoraj neopazno obotavljal, nato pa brez odpora ubogal. Upal je in tudi Bill je računl, da ga bodo Nemci branili. Toda, nihče mu ni priskočil na pomoč, ko ga je vodil Bill v občinski urad. Vaščani so jima veselo presenečeni sledili. »Non abbiate paura« (ne bojte se), je dejal Bill duceju, »nihče vam ne bo storil ničesar žalega«.

»Nihče mu ne bo skrivil lasu,« je dejal nekdo in namignil na Mussolinijevo plešo.

z vsemi Nemci! Zdej so me zdajnikrat izdali!

Ob šestih sta sklenila Bill in Pedro spravitl Mussolinija na varnejše mesto. Izbrala sta si finančarsko postajo v Gernasinu, ki leži nekaj kilometrov severozahodno od Donga. Finančarji so partizane vedno podpirali in če bi hotel Mussolini iz postaje pobegeti, bi moral imeti vodilca, ki bi poznal okolico, poleg tega pa bi moral imeti tudi več telesnih moči. Manjkalo mu je obojega.

Potem ko je pustil Pedro svojega ujetnika v varstvu obmejne straže in ko se je že hotel vrniti, ga je Mussolini vprašal: »Bi mi hoteli napraviti uslugo?«

»Zavij od tega, kakšna je!«

»Bi hoteli izročiti dami, ki je bila v naši koloni in ki je prav gotovo še tam, moje pozdrave?«

»Kdo je ona?«

»Ne bi hotel imenovati njenege imena. Njen prijatelj sem.«

»Vendar mi morate povedati, kako se piše.«

»E la signorina Petacci.«

Claretta Petacci je medtem ko je prestopil Mussolini iz oklepnega avtomobila v nemški tovorni avtomobil, vstopila v avto svojega brata, v Hispano — Susa, na katerem je frifotala španska zastava. Marcelo je zapovedal sestri, naj se preobleče nazaj v damo, kajti v svojem elegantnem diplomatskem avtomobilu vendar ne potrebuje umazanege »mehanika«.

LJUBICA

Kmalu nato so preiskali tudi Hispano — Susa in našli v njem enega moškega z dvema ženskama in dvema majhnima otrokoma. Moški je izjavil, da je španski konzul v Milanu in da je s svojo družino na poti v Švico. Med partizani pa je bil star španski borec, ki je nagovoril konzula v njegovem jeziku. Toda gled čudo, nihče v družini ni znal niti besedice španakol! Partizanom se je zardela zato cela stvar v resnici »španska«. Avto pa ni smel nadaljevati poti.

»Konzulu«, njegovji ženi in obema otrokoma so določili sobni zapor v gostilni, medtem ko so tretjo potnico — Claretto Petacci — odpeljali na občinski urad. Zaprli so jo v sobo občinskega sekretarja.

Pedro je pustil nekaj partizanov v Gernasinu in se takoj od-

peljal v Dongo. Ni trajalo dolgo, pa je izvedel, da je ženska, ki jo išče, na občinskem uradu. Našel jo je v sobi, ležečo na slamnjaci.

»Mussolini vas pozdravlja,« je rekel Pedro, ki ga je veselila vloga postiliona d'amour, Claretta se je napravila presenečeno in vprašala, zakaj pošilja duce sporočilo prav njej.

»Lahko si prihranite komedijo,« je dejal Pedro, »Mussolini mi je vse povedal.«

»Ne vem, kaj mislite, Mussolinija sem videla samo, ko sem se v Menaggiu priključila nemški koloni. Drug drugega sva samo pozdravila.«

»Nima smisla, da tajite. Vi ste Claretta Petacci, Mussolini sam mi je to povedal.«

Selo tedaj je Petacci priznala svojo identiteto. Začela se je zanimati za usodo svojega ljubčka. Pedro jo je pomiril:

»On je na varnem.«

»Kdo — ste vi?«

»Ime mi je Pedro.«

»Amico?« (prijatelj?)

»No, nemico!« (sovražnik).

»A, tako,« je dejala Petacci razočarana. Zdej je poskusila ljubimkati z mladim možem. Končno je izrazila prepričanje, da jo bodo kmalu spet izpustili. Ko ji je Pedro ironično odvrnil, da naj se na to nikar ne zanaša,

je spremenila taktiko. Prosila je, da jo pošljejo k Mussoliniju. Pedro je dejal, da se mora še premisliti.

Partizani so sicer pretrgali vse telefonske zveze med Dongom in jugom, vendar je vodja nekega drugega odreda Carlo, ki je zvedel, da so Mussolinija ujeli, sporočil ta dogodek preko privatne linije milanske električne družbe »Idro-elettrica Comacina«. Zateval je, da sporočijo vest, da so ujeli Mussolinija, osvobodilnemu komiteju. Še isti večer, 27. aprila, je dobil odgovor, da je treba Mussolinija kar najskrbneje čuvati. CINAİ bo poslal ob prvi priložnosti svojega predstavnika v Dongo. Carlo je sporočil dobijeno navodilo Pedru in Billu. Zato so sklenili, da ujetnika spet odpeljejo iz Gernasina.

Okrog ene ponoči se je odpeljal Pedro v šest sto metrov visoko vasco, kjer so finančarji stražili Mussolinija. Pedro je stopil v njegovo celico in zbudil duceja.

»Odpeljali vas bomo v drug kraj.«

»To sem vedel,« je dejal Mussolini.

»Vi ste itak vedno vse vnaprej vedeli,« je dejal ironično komandant, »zato pa ste tudi prišli sem. Obvezal vam bom glavo,

da vas ne bodo spoznali. Ljudje bi vas drugače ubili.«

»Ali pa osvobodili,« je hitro odgovoril duce.

Pedro se je samo zasmejal in nadaljeval: »Ce bi vas kdo vprašal, recite, da ste ranjen partizan. Z vami se bo peljala naša tovarišica Giana kot vaša stražnica.«

Medtem ko se je Mussolini obuval škornje, je vzel Pedro njegovo aktovko. Mussolini je zahteval, da je treba napraviti seznam vsebine. »Gre za zgodovinsko pomembne dokumente,« je dejal.

Pedro je stresel vsebino aktovke na pograd. Pojez denarja v zlatu, so padli z nje številni dokumenti.

Na ovojih je bilo z Mussolinijevo roko napisano: Hitler, Churchill, Umberto di Savoia, Edda (njegova hči) in še več drugih imen.

Sedli so v avto in se odpeljali nazaj v Dongo. Med potjo je Pedro povedal, da to »moj Mussolini v zaporu družbo: Claro Petacci.«

Ko so prispeli v Dongo, so Mussolinija spet zaprli v občinski urad, kjer je čakala namj Claretta. Vprašala je, zakaj je obvezan, če je morda ranjen.

»Ne, nič hudega ni, toda ljudje bi lahko spoznali moj obraz.« (Se nadaljuje)

Delavska kultura ni več prazna beseda kakor tudi ni več prazna beseda delavska oblast

Pred kratkim je imela trboveljska Delavska godba v okviru »Svobode-Center« v Trbovljah proslavitev kar štirih jubilejev in sicer: 50-letnico svojega obstoja, 50-letnico delovanja tovarišev Flereta in Hermana pri tej godbi, 25-letnico kapelnikovanja pri Delavski godbi tov. Toneta Hudarina in prvo obletnico ustanovitve Mla-

da bi povsod, po vseh naših krajih z isto ljubeznijo in z istimi občutki spremljali razvoj kulturne in prosvetne dejavnosti, to je naših šol, prosvetnih društev in vse te dejavnosti sploh. Zavedati se moramo, da brez delavske kulture ni prave delavske oblasti, da ni socializma brez vsaj večjega znanja in višje kulturne ravni

in zavesti, ker veste, da bomo toliko močnejši, kolikor kulturnejši bomo. Delavstvo ima danes za razvoj kulture nepri- merno več možnosti, kot jih je imelo kdaj koli in da ni prazna beseda, da bo delavska kultura vse obsežnejša in vse pomembnejša in lepša, kakor je pač kdaj koli bila meščanska ali grofovska.

dostojanstva delavca. Dragi tovariši in delavci — to je mnogo! Naši delavci so bili v tistih časih kovači svoje dobe; čas jih je koval in železo se ni zdro- bilo, zato je tudi trboveljska Delavska godba ponos rudarske doline.

Danes še živijo priče, ki nam lahko govorijo in pripovedujejo o položaju delavskega razreda v Trbovljah v letih, ko so morali napredni delavci mnogokrat brez vzroka v zapor ali iz služ- be samo zato, da si je takrat mogočna rudniška direkcija z žandarji in biriči ustvarjala vitez moč. Ustvarjati strah med rudarji je bilo glavno orožje te nadute in ohole gos- pode, vendar so v tej nezno- sni bitki zmagali tisti, ki so bili pošteni, ki so znali prenašati najhujše udarce — to je bil naš delavski razred, to so bili naši rudarji, medtem ko nemoralnih in nepoštenih kapitalistov danes ni več in nas tudi ne bodo nikdar več motili v našem delu, da si sami ustvarimo in ure- dimo takšno življenje, ki nam je vseh in kakršnega sami ho- čemo.

Po osvoboditvi so člani De- lavske godbe v Trbovljah za- čeli znova s svojim delom, s svojim kulturnim poslanstvom. Sedaj je ta godba samostojna

priložnosti praznoval 25-letnico svojega dela v trboveljski god- bi, lepo razvila tudi v umetni- škem pogledu, tako da je po- stala najboljša sindikalna godba v državi. Godba s takimi kva- litetami lahko vedno predsta- vlja to vejo našega kulturnega dela kjer koli po svetu. Po osvoboditvi je Delavska godba v Trbovljah doživela priznanja, kakršnih najbrž niso deležne druge godbe, saj je ni večje slovesnosti v Sloveniji kjer ne bi sodelovala ta godba. Tako je lansko leto nastopila na veliki partizanski proslavi v Dolenj- skih Toplicah, letos pa še na večji slovesnosti na Okroglici, kjer je igrala nad črti milijona ljudem naenkrat, to je eni petini vsega slovenskega naro- da; s tolikšnim številom poslu- šalcev se menda redkokatera godba lahko pohvali.

Trboveljska Delavska godba ima že stare in slabe instru- mente, mora pa iz leta v leto — tako rekoč skoro vsak dan nastopati. To vprašanje je pe- reče tudi pri ostalih godbah v Sloveniji. Poleg tega se prav povsod pojavlja med starši in mladinci težnja, da bi se na-

ška godba iz Trbovelj gostuje v tistih delavskih središčih, kjer še godbe nimajo, kar bi delavskim kolektivom takih krajev dalo spodbudo, da bi prej ali slej ustanovili svojo godbo na pihala, posebno pa še mladinsko, kjer bi se delo pogoj. Prirejanje takšnih n- stopov in koncertov bi bilo umestno tudi v drugih krajih, kar bi dovedlo do ustanavlja- nja godb, kjer so godbe redke ali jih pa sploh ni.

Še nekaj o trboveljski mla- dinski godbi. — Odlika mladih godbenikov v tej ustanovi je, da so disciplinirani in marljivi v učenju, kar je za godbo za- željeno in potrebno. Uspehi so že vedni in lepi. Prav veselje je gledati, kadar se ti mladi godbeniki vadijo in z veseljem pripravljajo na svoje nastope — med seboj pa ti mladinci tekmujejo, kdo bo bolj zado- voljil kapelnika tov. Taušiča, ki poleg svoje službe opravlja še to veličansko in odgovorno delo. Skoro po vseh večjih me- stih Slovenije je ta mladinska godba s svojimi nastopi žela priznanja, za kar gre posebna zahvala njenemu kapelniku in njegovemu namestniku.

Povprečna starost teh mladih godbenikov je 14 let. Nastopa jih javno okrog 30, vadi se jih

Delavska godba »Svobode Center«

dinske godbe v Trbovljah.

Zanimanje za to proslavo je bilo med trboveljskim občinstvom veliko; dvorana je bila popolnoma zasedena, da je mnogo ljudi moralo med koncertom stati v dvorani ob steni, precej jih je pa ostalo še pred vrati.

Ze takoj v začetku slavnost- nega koncerta si videl, kako Trboveljčani živijo s svojo god- bo, ki je s prav umetniškim in brezhlebnim izvajanjem del Gan- jeva, Wagnerja, Straussa, Frie- demanna, Vidušiča in Sedl- bauerja ponovno dokazala, da so člani godbe res mojstri; skro- vi godbeniki so delavci pri trboveljskem rudniku in bi člo- vek, če jih ne bi slišal, ne ver- jel s kakšno fineso določajo glasove svojim instrumentom. Kontakt med publiko in izva- jalci koncertnega programa je bil takoj vzpostavljen. Akorav- no je bil glasbeni spored morda nekoliko predolg, so godbeniki uspeli pritegniti poslušalce na- se in so svedela tudi tokrat želi veliko priznanje trboveljskega občinstva, ki se je ponovno pre- pričalo, da je trboveljska godba na pihala res ena izmed naj- boljših v državi. Številna darila in venci, ki jih je godba dobila ob svojem jubileju od posamez- nih organizacij in kolektivov, nam povedo, kako priljubljena je ta godba v trboveljski dolini. Spet se je pokazalo, da trbo- veljsko občinstvo zna ceniti uspehe na kulturnem področju in se dobro zaveda pomembno- sti te dejavnosti. Zeleti bi bilo,

našega delovnega ljudstva, ki omogoča in pospešuje tudi večjo produktivnost — da ni so- cializma brez kulture in tistega lepega duševnega, poplemenite- nega življenja, ki ima svoj iz- vor v umetnosti in prosveti.

Notranje sovražnike smo si- cer premagali, vsak nov dan pa nam dokazuje, da ima še mno- go zunanjih sovražnikov, ki na- porom in uspehom našega de- lovnega ljudstva niso nič manj sovražni, kakor so bili nekoč sovražni lastniki naših rudnikov in industrije — kapitalisti na- sploh. O tem nam dovolj pove kronika trboveljske Delavske godbe — kapitalistična oblast z rudniško upravo na čelu je v svojih zadnjih krčih še pokra- zala na zelo krut način svojo navidezno moč v naših rudar- skih revirjih; izkoriščevalci pač res niso izbirali sredstev, da izvršijo svoj namen. Brezobzir- no so ravnali z delavskim raz- redom samo zato, da bi ga za- držali v temi in nevednosti brez znanja in brez sposobnih ljudi, ki bi vodili delavske or- ganizacije, ker so dobro vedeli, da če bo ljudstvo svoje znanje in kulturo dvignilo, bo z njihovim izkoriščanjem konec.

Tov. prof. Liška, predsednik Ljudske prosvete Slovenije, je na tej slovesnosti rekel: »So znamenja, ki kažejo, da pri vas delavska kultura ni več prazna beseda, kakor ni več prazna beseda delavska oblast, da vi svojo kulturo razvijate sami iz svoje moči, iz svojega ponosa

Ustanovitev trboveljske De- lavske godbe leta 1903 razum- ljivo ni bila povsod takratni gospodi, ker je določila delavce samo za delo v jami in kvečjem še za ostarijo. Ni jim bila po- volji, ker se je ta gospoda do- bro zavedala, da bo razvoj De- lavske godbe pomagal k raz- voju delavske samozavesti. De- lavci pa so svojo godbo kljub temu razvijali, čeprav so jih na vse močede in nemogoče na- čine pri tem ovirali bivši go- spodarji rudnika. Se v časih stare Avstrije in predaprilske Jugoslavije je bilo tako, a De- lavska godba na pihala v Tr- bovljah se je kljub tem oviram iz leta v leto vse bolj krepila in širila. Postajala je vse bolj številna in tudi igrala je vedno boljše. Razvijala se je pa godba zato, ker je igrala za potrebe delavcev in ker je istočasno spremljala njihovo življenje.

Spodbujala jih je pri stvarkah in njihovih bojih za vsaj malo znošnejše življenje in pravice. Brez nje si sploh ne moremo misliti nobenega praznovanja delavskega praznika — 1. ma- ja, ki se ga je vse zavedno de- lavstvo udeleževalo na Mrzlici, kajti praznovanje je bilo v Tr- bovljah prepovedano. Godba je naše rudarje spremljala ob vseh njihovih prireditvah in prazno- vanjih, izkazovala je zadnje počastitev umrlim tovarišem delavcem na njihovi poslednji poti v časih, ko gospoda delav- cev ni le slabo plačevala, ampak tudi ni spoštovala človeškega

Mladinska godba »Svobode Center«

umetniška sekcija v okviru DPD »Svobode-Center« in ima proste roke za svoje velike na- loge in delo. Godbeniki so med narodnoosvobodilno vojno svoje instrumente izgubili. Prišli so zaradi izdajstva v roke okupa- torja. Da so sploh lahko nada- ljevali z delom, so popravljali stare, že zavržene instrumente, nekaj so jih odvezli okupator- ju, nekaj so jih dobili od posa- meznikov kot darilo. Ob pomoči današnje rudniške uprave in Ljudskega mestnega odbora Tr- bovlje so si ti godbeniki s pro- stovoljnimi delom sami zgradili svoj Godbeni dom, tako da imajo po 50 letih dela trbovelj- ske godbe svoje lastne prostore, ki vsaj delno ustrezajo svoje- mu namenu in se jim ni treba več potikati po raznih pod- strešjih in zakajenih gostilnah.

Da je ta godba postala tako kvalitetna, je zasluga požrtvo- valnih in neutrudnih godbeni- kov, ki porabijo prenekatero uro svojega prostega časa po težkem in napornem delu za utrudljive vaje in študij, je na- dalje zasluga dirigenta te god- be, tov. Hudarina, ki je dvigal- nivo godbe s svojo požrtvoval- nostjo in vztrajnostjo z muzi- kalnim znanjem, ki si ga je v ljubezni do te lepe umetnosti pridobil sam. Godbeniki pa se niso borili samo za obstoj svoje godbe, marveč so bili aktivni tudi politično-vzgojno, kar zla- sti dokazuje odhod celotne godbe z instrumenti vred v partizane. Ta godba je postala tedaj godba 4. operativne cone, nekaj od godbenikov je pa so- delovalo tudi v partizanskem orkestru v Savinjski dolini pod vodstvom Radovana Gobca. V borbah za osvoboditev je daro- valo 8 godbenikov te godbe svoje življenje.

Po vsem navedenem je raz- umljivo, da je godba med publiko tako priljubljena in prav nič čudno ni, da se je pro- slave 50-letnice dela Delavske godbe v Trbovljah odzvalo to- liko ljudi. Radi jo imajo stari in mladi, saj je godba sestavni del trboveljskega javnega živ- ljenja. Ljudje si Trbovelj brez te godbe sploh misliti ne mo- rejo.

Zlasti v zadnjih 25 letih se je ta godba pod vodstvom ka- pelnika tov. Hudarina, ki je, kakor sem že omenil, ob tej

učili igrati. Če bi mogli to vprašanje primerno rešiti, bi bilo na ta način dobro preskrb- ljeno tudi za naraščajočo godbo, v mnogih naših in južnih krajih naše države bi se pa sledeč tem- u zgledu ustanovljale — kjer jih še ni — nove godbe. Zato bi bilo priporočljivo, da Delav-

pa stalno okrog 60. Pravilno je, da se je ta godba ustanovila pod okriljem »Svobode-Cen- ter«, kar je predvsem zasluga njenega predsednika tov. Ivana Šorna in tajnika izvršnega od- bora LP Trbovlje, tov. Lada Levca.

Na morje!

»Pomorstvo« je edina naša revija za pomorstvo, ki izhaja že osmo leto na Reki. V zadnji številki je ta lepo urejevana in na izredno lepem papirju izha- jajoča revija dobila tudi pose- ben, več strani obsegajoč kotiček v slovenskem jeziku pod naslovom »Na morje! Glasilo slovenskih pomorščakov«.

Značilno je, da so se naši slovenski pomorščaki organizi- rali prav v času velikih dogo- dkov okrog našega Trsta in borbe za slovensko obalo. Saj imamo tudi mi Slovenci svoj prostor ob našem Jadranu! Prav zato, da bi se ideja »za naše morje« še bolj okrepila in po- pularizirala, bo odslej revija »Pomorstvo« prinašala v vsaki številki vsakovrstne članke o našem morju v slovenski. Jedro tega gibanja je nedavno ustanovljen »Klub pomorščakov LRS«, ki obstaja za sedaj v Ljubljani, pripravljajo pa ustanovitev podobnih klubov v vseh večjih središčih naše re- publike. V zadnji številki »Po- morstva« je objavljen poleg ostalega tudi program dela »Kluba slovenskih pomorščakov«. V okrilju kluba so usta- novili poseben uredniški od- bor, ki ga vodi znani publicist tov. Viktor Pirnat; ta tovariš je že več desetletij organiziral podmladke bivše »Jadranske straže« in se uveljavlja tudi publicistično. V uredniškem od- boru so še tov. Vlado Naglič, dr. Teodor Sbrizaj in Slavko Štepančič. Uredniški odbor je izdal poziv vsem slovenskim pomorščakom da sodelujejo od- slej v reviji »Pomorstvo«, naši edini pomorski reviji. V prvem kotičku »Na morje!« v pravkar izišli novembrski številki je tu- di več tehničnih in zanimivih člankov in drugih prispevkov, tako uvodna pesem Viktorja

Pirnata »Kdo si?«, ki opeva naše morje. V članku »Med Ti- mavom in Trstom« pa prikazu- je avtor Miran Marin naše morje in je nanizal vrsto cita- tov naših poetov o morju. Vla- dimir Naglič, naš znani preva- jalec, piše članek »Za sloven- sko pomorsko besedo«. Vsa številka je tudi bogato ilustrir- ana. Revija naroči pri ured- ništvu v Ljubljani, Pod tur- nom 3. Celoletna naročnina stane din 300, vsak zvezek pa 50 din.

Eno leto obstoja mladinske godbe na pihala v Trbovljah

Ob obletnici obstoja Mladin- ske godbe na pihala v Trbovljah, ki deluje pod okriljem »Svobo- de-Center«, sta upravni odbor društva in IO Ljudske prosvete okraja Trbovlje priredila mla- dim godbenikom v soboto, 12. decembra, primerno pogostitev, ki so se je udeležili tudi starši mladih godbenikov. V rudniški restavraciji so se skupno pogov- orili vodstvo godbe in starši o vseh težavah, ki se porajajo med učenjem. Mlade godbenike je nagovoril ob tej priložnosti tudi vodja mladinske godbe tov. Taušič, ki je naglasil, da mora biti dober godbenik tudi vedno dober učenec. Tudi tajnik IO LP Trbovlje in tajnik DPD »Svobo- de-Center« sta povedala svojo misel ter bodrilo mlade godbeni- ke k nadaljnjemu delu in uspe- hom. Nato so mladi trboveljski godbeniki zaigrali skladbo, ki so jo predvajali kot prvo pred le- tom dni, ko so začeli z rednimi vajami.

Lepo smo proslavili praznik JLA

Po vsem okraju so bile pro- slave z akademijami. Na dan 22. decembra pa so bili na slo- vosen način sprejeti v vrste ob- veznikov predvojaške vzgoje vsi obvezniki letnika 1937.

Lepo so proslavili Dan JLA v Trbovljah, že v soboto, 19. decembra v Delavskem domu,

kjer je imel referat o vlogi JLA tovariš major Lovro Gu- štin, sodelovala je godba na pi- hala, moški zbor »Zarja«, mla- dina gimnazije in TVD »Parti- zane« Trbovlje. Istočasno pa je bila slovesna akademija v domu Svobode-Zasavje, kjer je ime- la celovečeren koncert godba

na pihala Svoboda I. iz Hrast- nika.

Godba Svobode I. iz Hrast- nika pa je imela v nedeljo, 20. decembra koncert v Hrastniku v počastitev praznika JLA. Tu- di drugod so bile proslave: na Dolu, Radečah in Zagorju.

Muzej narodne osvoboditve v Trbovljah

Širom po našem Zasavju

Novice iz hrastniške doline

Popravek. — V članku »90 let šole v Hrastniku« je tiskarski škrat naredil zmedo s tem, da je trdil: Stroške za privatno šolo so prispevali hrastniška industrijska podjetja in trboveljski župnik. Glasiti se mora: »Dobro polovico je prispeval rudnik, ostalo pa vzajemno Tovarna kemičnih izdelkov in steklarne, Nadzorstvo nad šolo je imel laški dekan oziroma trboveljski župnik.«

Strojni tečaj za gasilce v Hrastniku prireja Okrajna gasilska zveza. Instruktor prihaja iz Zagorja. Tečaj je v rudniški četli, ker se je priglasi do tečaj največ gasilcev — 20. Tečaj obiskujejo 3 gasilci iz Prapretne, 2 z Marnega in 2 z Dola. Čudno pa je, da se za tečaj ne zanimajo gasilci iz steklarne, kemične tovarne in matične čete v Hrastniku.

Pomožni razred za manj nadarjeno dečo imamo v Hrastniku že od leta 1946. Ves čas poučuje v njem z lepimi uspehi defektologinja tov. Stana Vešnarjeva. Z novim letom se bo pa ta razred osamosvojil. Postala bo samostojna pomožna šola za upraviteljico tov. Vešnarjevo. Do sedaj je bil ta pomožni razred pod upraviteljstvom osnovne šole. — Zeleti bi bilo, da bi se odprl še en oddelček za manj nadarjene učence. Nastavila naj bi se za to šola defektne dece še ena ura moč, čeprav mlajšo, ki bo pri odlični defektologinji in odslej upraviteljici Vešnarjevi lahko pridobila ustrezno strokovno znanje in se specializirala za učiteljico defektologinjo.

Tri uspele koncerte je priredila v okviru praznika JLA godba na pihala »Svobode L.« v Hrastniku. Prvi je bil v Trbovljah v Domu »Svobode — Zasavje« v soboto, 19. t. m., drugi v nedeljo v Hrastniku in tretji v ponedeljek, 21. t. m., v Rimskih Toplicah pri vokalnih-bolnikih pod taktirko kapelnika Viktorja Malovrha.

Dedek Mraz se bo oglašil, kakor smo že poročali, v Zgoranjem in Spodnjem Hrastniku. Za praznik Novoletne jelke bo tudi otroški sejem, in kar tri dni: od ponedeljka, 28. t. m., do srede, 30. decembra, kar na treh

Volitve v samoupravne organe podružnic in izpostav Okrajnega zavoda za soc. zavarovanje v okraju Trbovlje

Med prvimi v Sloveniji so izvedli v nedeljo, 20. decembra, v okraju Trbovlje volitve v samoupravne organe podružnic in izpostav Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Trbovljah in sicer v Zagorju, Hrastniku in Trbovljah.

V Zagorju so izvolili v skupščino 27 delegatov, in to na petih voliščih, na rudniku Zagorje so izvolili 16 delegatov, gradbišče »Beton« v Zagorju 1 delegata, ostala zagorska podjetja pa 4 delegate, nadalje upokojenci 6 delegatov.

V krajevno izpostavo Zavoda

kraji, namreč v obeh tržnicah ter v paviljonu trgovskega podjetja »Petrošnik«. Film za mladino: »Cirkuško dete« bodo vrtili v terek ves dan v kinu »Svobode II« v Spodnjem Hrastniku. Da bo prišla vsa mladina iz Hrastnika in Dola na vrsto, bo kar pet predstav. — Cicibani in pionirji — vse drugo boste zvedeli še od staršev in v šoli!

Prva filmska predstava v Senožetih

V nedeljo, 13. decembra, so imeli v Senožetih nad Zagorjem lepo slovesnost — slavili so izvršitev elektrifikacije svojega kraja. S finančno pomočjo OLO Trbovlje in samih domačinov so prišli Senožetani do te pomembne pridobitve. Ta dan je obiskal Senožeti tudi Potujoči kino iz Trbovlj, ki je predvajal v tamkajšnji prosvetni dvorani jugoslovanski film »Zastava«. Dvorana je bila nabito polna, saj je bila to prva filmska predstava v Senožetih. Kolikor bodo dopuščale vremenske prilike, bodo predvajali v Senožetih v bodoče filme trboveljskega potujočega

Potujoči kino 10 LP okraja Trbovlje je pridno na delu

Odkar je prevzel Izvršni odbor Ljudske prosvete okraja Trbovlje v svojo upravo Potujoči kino v Trbovljah, je opaziti v tem pogledu viden napredek na terenu. Pri okrajnem odboru LP Trbovlje je na delu poseben odbor, ki skrbi za nemoten potek predvajanja filmov na podeželju trboveljskega okraja. Doslej je Potujoči kino iz Trbovlj predvajal 9 filmov z 92 predstavami in sicer po vseh krajih in vaseh, kjer nimajo stalnega kinematografa, so pa elektrificirani. Edini kraj, kjer potujoči kino še ni bil, je Turje. Zanimivo je, da je na našem podeželju mnogo ljudi, ki so ob tej priložnosti prvokrat gledali filmsko predstavo. Potujoči kino iz Trbovlj opravlja s prirejanjem kino predstav po naših kmečkih krajih važno kulturno misljo. Za zdaj se pojavljajo še težave pri teh prireditvah, ki pa bodo kmalu odpadle, ker bo v teku dveh mesecev poslala tovarna »Iskra« iz Kranja v Trbovlje novo filmsko aparaturo za potujoči kino.

O čem razpravlja sindikalna podružnica steklarne v Hrastniku

Shajamo se redno vsak teden, ker je naše podjetje veliko in so organizirani v sindikatu vsi člani delovnega kolektiva. Stalno je dosti problemov, ki jih moramo reševati.

V zadnjem času smo imeli precej obširno debato o razporeditvi delavcev v posamezne plačne skupine, s katerimi se naši steklarji niso mogli in se ne morejo strinjati, ker smo mnenja, da skupine v katere so bili uvrščeni steklarji, nikakor ne ustrezajo kvalifikaciji in težini steklarskega dela. V tem pogledu smo reklamirali že v Beogradu pisмено in osebno ter pričakujemo ugodno rešitev.

Na našem sestanku smo se nadalje domenili, da bomo imeli letno skupščino svoje sindikalne podružnice na osnovi izbire delegatov za skupščino. Občni zbor podružnice bo predvideno zadnjo nedeljo privednjega meseca.

Prav tako smo na zadnjem množičnem zborovanju izbrali delegata za krajevno izpostavo Zavoda za soc. zav. okraja Trbovlje v Hrastniku. O tem vprašanju je bilo dosti diskusije, ker se člani našega delovnega kolektiva zavedajo važnosti te ustanove. Naš kolektiv bosta zastopala v tej ekspozituri dva delegata, izbrali smo pa osem kandidatov, tako da bo imel DS naše tovarne zadosti veliko izbiro. Za nadzorni odbor smo postavili tri kandidate, od katerih bo izvoljen eden.

Za Novoletno jelko za bolne člani kolektiva smo določili prispevek 5.000 din. Hkrati bomo ob Novem letu obdarili vse naše bolnike, ki se zdravijo v zdraviliščih.

Zaključek tečaja v Podkumu

Kakor v Senožetih, so imeli preteklo nedeljo, 13. decembra, tudi v Podkumu praznovanje sklončenja tamkajšnjih elektrifikacijskih del, ki so jih opravili v teku zadnjih let. Ob tej priložnosti so tudi v Podkumu imeli prvič po osvoboditvi kino predstavo, kjer so predvajali jugoslovanski film »Rdeči cvet«. Ta dan so slavili nadalje zaključek gospodinjstvskega tečaja v Podkumu, ki so ga združili z šivilsko in kuharsko razstavo.

Mladina okraja Trbovlje se pripravila na izvršitev volitev v svojih osnovnih organizacijah

Te dni so bile po vseh centrih našega okraja, in sicer v Trbovljah, Zagorju, Hrastniku in Radečah mestne mladinske konference, na katerih so razpravljali o bližnjih volitvah v osnovne organizacije LMS. — Do 10. januarja bodo mladinci opravili vse volitve na terenu, tako da bo lahko do konca januarja prihodnjega leta tudi okrajna mladinska konferenca. Po sklepu plenuma Okrajnega komiteja LMS Trbovlje bo bližnja okrajna mladinska konferenca v Zagorju.

Kaj dela sanitarna inšpekcija?

Dne 28. novembra me je pot zanesla na Trojane in okolice kraja, da obiščem znanice iz časov NOV. Ko sem se drugega dne — na državni praznik — vračal, sem stopil na zapoved mojega želodca v znano gostilno »Na Mediji«, da dobim kaj za pod zob.

Na moje vprašanje, če imajo kakšno toplo jed, mi je natakarica na kratko odgovorila, da nič ne kuhajo in da niso nič pripravili. To zaradi tega, ker bo popoldne veselica v Zadrudnem domu in da se bo tam kaj vse dobilo. »Imamo pa še«, je čez nekaj časa pristavila »konec« (tako rečejo kranjskim klobasam); dobili smo jih včeraj od gostinstva v Zagorju in so popolnoma sveži. Če želite, jih lahko skuhamo.

Ceprav nisem prijatelj kranjskih klobas — imel sem že želodčne komplikacije z njimi — sem vendar naročil tak »konec«; bil sem pač lačen.

Po polurnem čakanju sem res dobil »konec«. Že na prvi pogled se mi je zdelo, da pri nešeno ni tako sveže, kot je prej zadrževala natakarica. Moj sum se je že po tretjem ali četrtem grizljaju pokazal kot resničen, in sicer takole:

Režem in zvečim grizljaje klobase, ki je bila brez vsakega okusa, trda kot hruška — po tretjem ali četrtem grizljaju se mi je pa izvalil iz »konce« še drugi »konec« — nad 2 centimetra dolg, čisto rumen črv, ki mi je tek, kolikor sem ga do tedaj še imel, popolnoma pokvaril.

Poklical sem natakarico, da poravnam račun in ji pokažem, kaj prodajo pod imenom »konec«.

Tudi na Jagnjenici dobro delajo

Ze mesec dni traja na Jagnjenici šiviljsko-gospodinjstvi tečaj, ki ga vodi učiteljica Marija Zen. Tečaj, ki ga obiskuje 23 mladih deklet, bo trajal do 17. januarja. Poleg strokovnih predmetov, t. j. kuhanja, šivanja in gospodinjstva imajo dekleta na svojem učnem programu tudi predavanja splošno politično-vzgojnega pomena.

V skupnem delu so uspehi

Da so v skupnem in složnem delu večji uspehi kot sicer, se dobro zavedajo na Dolu pri Hrastniku. Na širšem sestanku zastopnikov vseh društev in množičnih organizacij, ki so v terek, 15. decembra, razpravljali o možnostih, kako delo in uspehe organizacij in društev na Dolu še bolj povečati. — Dosedanje delo je pokazalo zadovoljive rezultate. Tako ima uspeh tamkajšnja dramska skupina, ki je že trikrat uprizorila Linhartovo igro »Matiček se ženi«. Kulturno-prosvetno društvo na Dolu je pred kratkim prevzelo v upravljanje tudi tamkajšnje dvoranice. Kulturno delo na Dolu so močno poživili, kjer med drugim vse prireditve ob raznih državnih in drugih praznikih pripravljajo skupno in koordinirano. Z uspehom deluje na Dolu nadalje Glasbena šola, prav tako so aktivni invalidi ter TVD »Partizan«, v katerem se marljivo pripravljajo na telovadno akademijo.

ci. Ta se je prestrašila in se začela opravičevati, da temu ni ona kriva, da naj ji oprostim in tako dalje. Rekla mi je, da bo nesla te ostanke nazaj v zagorsko gostinstvo in tam pokazala, kaj so ji prodali.

Zaračunala mi je sicer samo vino — klobase in žemljice pa ne. Opozoril sem jo, da bom objavil to v časniku, kajti sramota je, da naša gostinstva prodajajo v socialistični državi kaj takega.

Rojstva, poroke in smrti

Meseca novembra se je rodilo v našem okraju 76 otrok, umrlo pa je 23 ljudi (glej spodaj). Poročili so se v novembru sledeči pari:

V občini Čemšenik: Evičarski pomočnik Ignac Brodar in kmečka delavka Antonija Kolenc.

V občini Dol pri Hrastniku: trgovski poslovodja Anton Staut in nameščenska Marija Strovs; delavec Ladislav Sterbuca in delavka Ana-Frančiška Kreže; rudar Alojz Anžlovar in gospodinjstvska pomočnica Albina Grešak; rudar Kazimir Grešak in delavka Matilda Zupanc.

V občini Dole pri Litiji: Franc Sluga, rudar in gospodinjstvska pomočnica Marija Vresk.

V občini Hrastnik: jamski kopač Ivan Valentinčič in delavka Ida Vidmar; delavec Anton Jagodčič in šivilja Zdenka Dolinšek; profesor-režiser Franc Jamnik in absolventka filozofije Nevenka Dolanc; delavec Jože Zupanc in pedagoška Marija Polak; zidar Franc Bežjak in delavka Marta Ramšak; delavec Alojz Brečko in natakarica Ljudmila Kralj; delavec Feliks Dolinšek in delavka Ana Zerk; šofer Mirko Krošlin in delavka Grozda Radič.

V občini Loka pri Zidanem mostu: železničar Alojz Skušek in kmečka delavka Marija Golob; kovač Stanislav Pustotnik in pletilja Vida Vran.

V občini Radeče: kovnostrugar Ludvik Bevk in Julijana Kišek, gospodinjstvska pomočnica.

V občini Senožeti: delavec Janez Grabnar in delavka Frančiška Povše.

V občini Trbovlje: delavec Karel Kovač in snažilka Ema Peica; Ernest Burkelc, delavec in Božidara Ščurc, delavka; tesarski pomočnik Mihael Slapšak in delavka Terezija Podbevšek; mesarski pomočnik Janez-Feliks Janžek in natakarica Frančiška Miklavčič; delavec Josip Frece in delavka Anica Kepa; zidarški delavec Anton Sever in delavka Marija Friderika Hlstan; kovnostrugar Leopold Perme in gospodinjstvska pomočnica Zlatica Krajišič; vratar Anton Kurinčič in uslužbenka Alojzija Črešnovar.

V občini Trojane: posestnik Pavel Zajec in kmečka delavka Ivana Korošček; rudar Stanislav Hribar in trgovska pomočnica Frančiška Rozina.

V občini Zagorje: delavec Franc Poropatčič in delavka Cvetka Zvonar; rudar Franc Bukovec in delavka Ana-Marija Sotlar; rudar Viktor Zibert in delavka Zofija Obreza; rudar Karel Lovše in poljska delavka Ljudmila Zibert; ključavničar Leopold Jere

Vprašam sanitarno inšpekcijo v Zagorju, ali sploh kdaj pogleda, kaj delajo tamkajšnji mesarji, ko predelujejo meso za klobase, in tudi vodilne ljudi v gostinstvu, kaj so storili, ko so zvedeli za ta primer?

Ali mislijo nakupovalci v gostinstvu, da rudarji, ki delajo pod tako težkimi pogoji v jami, lahko pojejo in popijejo vse od najslabše vinske brozge do črvivih, pokvarjenih klobas?

L. T., Trbovlje.

in krojačica Ana Vozel; rudar Milan Marolt in gospodinja Marija Sluga; rudar Anton Jerman in hči posetnika Zofija Kovačič; rudar Alojz Pavšek in gospodinja Antonija Kalšek.

UMRLI SO

V Dolah pri Litiji: Jožefa Potrpin, 88 let.

V Hrastniku: Mihael Urbajs, 91 let; Dominik Očepček, 90 let; Rajko Ban, 3 mesece.

V Loki pri Zidanem mostu: Helena Jazbec, 62 let; Jože Goršek, 82 let; Karel Rožkar, 65 let; Ivan Vodopivec, 76 let; Frančišek Mastnak, 40 let; Marija Seško, 87 let.

V Podkumu: Ivan Vrtačnik, 98 let.

V Polškumu: Martin Zagorc, 76 let.

V Trbovljah: Damjan Cestnik, 50 let; Anica Jerše, 5 mesecev; Justin Breznik, 66 let; Janez Jagodčič, 83 let; Marija Tori, 43 let; Nikola Gojževsky, 77 let.

Na Trojanah: Peterček Bolte, 1 mesec.

V Zagorju: Mihael Bokal, 48 let; Mihael Santelj, 54 let; Ana Hribar, 72 let; Amalija Goršek, 70 let.

Na Dobovcu so imeli uspešen gospodinjstvsko-šiviljski tečaj

S pomočjo organizacije socialističnih žena so priredili na Dobovcu nad Trbovljami gospodinjstvsko-šiviljski tečaj. Tečaj je trajal pet tednov, in to vsak dan po 8 ur. Tečajnice, ki jih je bilo 22, so imele vsak dan po 8 ur teoretičnega in praktičnega pouka. V nedeljo 20. decembra, so tečaj sklončali, kjer so njegove obiskovalke na razstavi s svojimi izdelki pokazale svojo sposobnost.

Da je na Dobovcu ta tečaj tako dobro uspel, je predvsem obiskovalci tov. Mileni Jamkovič, seveda pa tudi ostalim, ki so sodelovali pri tem tečaju, prav tako OLO in LOMO Trbovlje, ki sta nudila tečaju primerno pomoč.

PRIJATELJICE MED SEBOJ

»Pa več zanesljivost, da te bo tvoj zaročenec imel rad tudi po poroki?«

»Popolnoma zanesljivo! Saj vem, da ima poročena ženske najrajši.«

BAROMETER JE PADEL

»Očka, barometer je padel.«
»Tako? Je dosti padel.«
»Dosti. Padel je na tla in se razbil...«

F. F. B.:

„Seveda bom molčal...“

»Izgleda, da meseca nočoj ne bo,« je dejal Anthony. Obleden je bil v sivo lovsko obleko, na glavi je imel zelenkast klobuk, na nogah pa usnjene gamase. Drugače ga je izdajala samo puška v roki, da je bil na lovu.

Pluto se je zadržal tesno pri meni. Vzemirjal ga je nizka megla. Nisem si domišljeval, da se je pes že navadil name. — Prebredli smo potok. Tudi Pluto se je znašel med kamenjem v strugi in prišel suh na drugi breg potoka. Poskušali smo hoditi neslišno.

Po kakšnih sto korakih je Anthony ustavil in zašepetal: »Pri grmovju je raztresen krompir. Če ga zverine ne niso našle, bo boljše, če se vležemo na prežo in čakamo, kakor da postopamo brez cilja po travi.«

Tu pa je postal pes naenkrat nemiren. Anthony je snel puško in jo pripravil za strel. Tudi jaz sem storil isto. Čakaš sva še trenutek, nato pa začujeva v grmovju šum. Bilo je približno v višini steze, ki se je vila semkaj od Eddingtonove hiše.

Prisluhnili smo. Pes je čakal z naježeno kožo. Po prstih smo se spazili nekaj korakov naprej. Šum se je spet ponovil.

Slisali smo nekakšno renčanje ali mrmranje, nato pa neko škripanje. Pes je skočil neslišno naprej. Nastopil je tesnoben trenutek. Pes bi moral obljajati zverino, a je ni. Takrat sva z Anthonyjem opazila, da se je vzbočil. Povsem natančno sva videla veliko zver. Moral je biti kakšen star divji merjasec, ki naju je opazil in vstal.

Oba sva napela peteline. Zver je grozeče zarjula, da naju je mrzlo spreletelo po hrbtu. Takrat je Anthony streljal, sekundo pozneje — mislim da je bila samo ena sekunda — pa sem oddal strel tudi jaz. Temna, grozeča gmota pred nama se je zvalila po tleh. Tedaj je pes zalajal z visokim glasom. Obi sva letela tjakaj.

Anthony je bil za korak pred menoj. Naenkrat pa mu pade puška iz rok. Z odrevenelimi rokami je obstal, kakor da ga je zadel strela...

Tam za grmom, tesno ob stezi, je ležal neki človek, neki možič. Imel je na sebi temnomodro obleko in ležal je na obrazu. Anthony je zakričal. Obi sva pokleknila na tla in obrnila moža na hrbet. Tisti trenutek naju je obšla nepopisna groza: pred nama je ležal v travy Jay

Eddington... Bil je mrtev. Da je mrtev, sva opazila takoj. »Za božjo voljo...« je zajecjal Anthony. Gledal me je z očmi, v katerih je bila groza, ... ali razumeš vse to?«

Pluto je še vedno lajal. To lajanje je bilo strahotno. Stresalo me je, da sem skledetal z zobmi. Grozeče sem vzdignil roko. »Kuš, Pluto!« sem nahučil psa. Takrat je utihnil.

Vzdignila sva Eddingtona od tal in videla, da ga je krogla zadel v glavo. Rana je bila na sencih in ni krvavela.

»Groznol!« je zastokal Anthony. Še nikoli ga nisem videl takšnega. Roke so mu drgetale. Komaj je mogel držati mrtveca. Zvelkel sem robec iz žepa in mrtvemu Eddingtonu nesmiselno obrisal pene z ust, ki so se nabrale na njih v smrtnem boju. Našo sem vrgel robec proč. Na psa nisva več pazila. Pluto je planil po robcu in ga zagrabil.

Anthony je Eddingtonu odpel telovnik. Poslušni je, če mu še utripa srce. Potem je spustil mrtveca na tla. »Konec,« je dejal. Spogledala sva se.

»Kakor izgleda,« sem pripomnil, »ga je zadel samo ena krogla.«

»Da,« je priklimal Anthony. Razumel je mojo pripombo in strmel vame.

»Najina krivda — kolikor je sploh mogoče govoriti o kakšni krivdi — je enaka,« sem nada-

ljeval in poskušal, da govorim kolikor mogoče čvrsto. »Vendar bi vseeno rad vedel, čigava krogla ga je zadel.«

Anthony je položil mrtveca v travo. Vstal je in tiho odgovoril: »Tega ne bova vedela pač nikoli. Obe puški sta istega kalibra in tudi krogle so iz iste škatle.«

Tesno sva stala skupaj. »Anthony...« sem začel, a nisem mogel nadaljevati.

Vzel je svojo puško in si jo dal na ramo. »Mogoče,« je dejal, »je ravno to tolažilno za oba. Ali pa morda...«

Priklimal sem mu s tesnobo v srcu. Obi sva strmela molče v mrtveca. Potok je šumel. Pluto je v megli izgubil Od grmovja je kapljalo. Megla se je ponizala. Rahlo je deževalo.

»Kako je ta človek prišel semkaj,« sem rekel, »ne da bi ga bila opazila? Kaj je delal tukaj na tleh?«

Anthony je hitro dvignil glavo. »Kaj ne, ko sva prišla semkaj, je bil Eddington že na tleh. Drugače bi se vse to sploh ne bilo zgodilo. Ali se je morda tukaj skrivaj?«

»Čemu? Puške ni imel pri sebi. Torej ni bil na lovu.«

»Ne, to ne. Kaj praviš ti?«

Nekaj časa sva oba molčala. Bila sva v zadregi, kaj naj storiva.

»Ga lahko neseva?« sem vprašal.

čeva na pomoč.«

»Ga ne bova do hiše? Mislim, na njegov dom.«

»To je predaleč, Gaston, sicer pa...« Anthony je prenehal. »Bolje bo, če prej pripraviva njegovo ženo na to,« je končal. Priklimal sem mu.

Obi sva bila v vojni. Vedela sva, kako se prenaša ranjenca in kako mrtvega človeka. Toda Eddington je bil težak mož. Anthony je hodil spredaj. Pot mi je tekla po obrazu. Srce mi je razbijalo kot kladivo na paro. Že sem v mislih prebiral časniške naslove: »Belgijski odvetnik ustrelil londonskega bankirja! Baje gre za nesrečo na lovu! Storilec je že zaprt!«

Sem ga res jaz ustrelil? Kakšno čudno naključje, da sta obe puški istega kalibra.

»Kdaj si kupil obe puški, Anthony?«

Hitro je obrnil glavo. »Ni še dolgo tega. Pred nekaj tedni.«

»Obe naenkrat?«

»Da, obe. V isti trgovini. In municijo tudi. Zakaj vprašaš?«

»Mogoče bodo o tem spraševali.«

Prebredla sva potok. Lučij v hiši so se pokazale »Poklical bom Snowdena,« je rekel Anthony, »akoravno je sredi noči.«

Moral sva se odpočiti. Polozila sva mrtveca v travo. Anthony ga je pogledal. Z robcem si je obrisal obraz. Naenkrat je dejal: »Čudno, da človek mrtvega ne srovaži več.« Tresla se mu je brada,

Gospa Gordon je javkala in letala po hiši. Gordon nama je pripravil vroč čaj z rumom. Tudi čevlje nama je prinesel. Mrtev je ležal v dvorani na kavču.

Anthony ga je še enkrat pregledal. Našel je samo smrtno rano s strelom v glavo. Nato je poklical po telefonu policijskega nadzornika Snowdena. Ta mu je obljubil, da se bo takoj obklesel in pripeljal s kolesom.

Gordon je pogledal gospodarja in vprašal: »Ali naj grem tja, gospod, ter obvestim gospo Eddington in družino?«

Anthony je odklinal z glavo. »Sam pojdem tja. Se poprej jih bom poklical po telefonu. Samo trenutek še.« Spil je skodelico vročega čaja na en mah. Nato je vstal, pokušal in rekel: »Ni lahka stvar!« Snel je slušalko s telefona in naravnal številko.

»Dober večer! Oh, Mamm, vi ste? Tukaj Burwell, Vesel sem, da ste vi pri telefonu in ne gospa Eddington. Nekaj groznega se je zgodilo. Mamm, nekaj nerazumljivega. Jav se je ronesrečila Ravnokar. Zunaj. Spravila sva ga semkaj v mojo hišo.«

Nekaj sekund je bilo vse tiho. Slisali sem, da je govorila stara dama. Nisem je pa razumel, kaj je rekla. Anthony je bil bled. Dvakrat je odprl usta in jih spet zaprl. Stara dama je še vedno govorila.

(Dalje prihodnjič)

Kotiček za naše pionirje

Dijaki iz Trbovelj v Ljubljani

Nad savsko dolino je stala še megla, ko so dijaki gimnazije v Trbovljah pričakovali vlak, ki je prihajal iz Hrastnika. Ta dan — v petek, 11. decembra — so dijaki izbrali za obisk Ljubljane in ljubljanskega mestnega gledališča, ki jim je pripravilo Vilharjevo veseligr »Večer v čitalnici ali Besedo«. Tudi Slovenska filharmonija je pripravila popoldne koncert.

Vlak je zavozil na postajo slovenske metropole — Ljubljane. Dijaki so se morali precej hitro napotiti proti gledališču, kjer so takoj začeli z igranjem veseligr. Ta komedija je trajala nekako tri ure; igrali so se vsi od srca nasmejali. Kazalci na uri so kazali 13. uro. Dijaki so se razoršili po mestu. Eni na nebotičnik, drugi na Rožnik, tretji v muzej, četrti v Tivoli, kajti časa do začetka koncerta Slovenske filharmonije je bilo še dovolj.

Sonce, ki se je še videlo nekoliko izza sivih oblakov, je jelo zahajati in pred dvorano Filharmonije so se spet začeli shajati dijaki; vstopali so v dvorano, v kateri so bili že vsi godbeniki. Koncert sta dirigirala znana slovenska dirigenta Hubad in Jakov Cipci. Koncert je zelo navdušil mnoge ljubitelje glasbe.

Tema je legla na mesto. Misliti je bilo treba na povratek. Napotili smo se proti postaji.

Rešitev magičnega kvadrata

Spet so nam naši pazljivi učenci in učenke prinesli in poslali toliko pravih rešitev na naš zadnji nagradni magični lik, da je bilo kar veselje. Zelo smo zadovoljni z našimi pionirji. Pravilna rešitev se glasi: 1. brod, 2. rana, 3. onim, 4. dama.

Strogi žreb je prisodil nagrado Antonu Titovščku, učenca 5. razreda osnovne šole Jagnjenica pri Radečah, ki naj o priložnosti pošlje po razpisano knjižno darilo.

Pri prihodnji številki bodo naši učenci spet veseli skrivalnice. To bodo vsi iskali v njej lovca, ki se je imenoval skrill. Marsikdo ga bo dolgo iskal. Bo pa zadovoljstvo tem večje, ko ga bo našel.

Tokrat smo bili izredno veseli rešitve naše uganke, ki nam jo je poslala komaj 6-letna Metka Zahrastnik, ki že zna brati in je s pomočjo svoje mamicke že kar sama »natolkla« pismo na pisalni stroj. Ker muhasti žreb ni tebi odločil nagrade, ne bodi huda na nas. Če boš kdaj prišla iz Radeč v Trbovlje (mogoče z mamicco) se oglasi v našem uredništvu. Naš urednik in koordinator imata zelo rada takšne majhne punčke, kot si ti. Takrat bomo šli s teboj v slaščičarno. Tam boš dobila »skri-

njice« ali pa »lizike«, kar imaš pač najrajši. — Lepo te pozdravljamo z željo, da bi postala kdaj izvrstna strojepiska, takšna kot je naša Silva, in da bi ti dedek Mraz prinesel mnogo lepega. — Uredništvo.

Nagradni magični kvadrat za pionirje

Marjanca Zupančič učenka 4. b razreda Vodske šole v Trbovljah, nam je prinesla spodnjo križanko, ki jo rešite. Mislimo, da za naše pionirje in pionirke ne bo pretežka. — Rešitve nam prinesite ali pošljite do sobote, 26. decembra opoldne. Seveda bo izžrebani tudi tokrat dobil od uredništva »Zasavskega vestnika« lepo knjigo v spomin.

1	2	3	4
2			
3			
4			

Vodoravno in navpično: 1. poljski pridelek, 2. moško ime (tuje, a tudi pri nas poznano), 3. reka na Primorskem, 4. žensko ime (3 sklon, množ.).

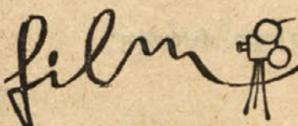
Črke: AAAA, C, EE, G, M, NN, OO, P, SS.

»Alka«

DESTILERIJA in TOVARNA L. KERJEV LJUBLJANA, Frankopanska 9

TEL. 20-955, 21-568

nudi vse vrste žganja, likerjev, ruma, konjaka, naravnih sadnih sokov in koncentratov po najugodnejših cenah

Ameriški barvni film »Onstran Missourija«

Flint Mitchell je odkril na ozemlju indijanskega plemena »Crna noga« odlična lovišča bobrov, ki so ležala onstran reke Missouri, kamor se ni stopil beli človek. Komaj je ušel za sedmi mladega Indijanca z imenom »Zelezna srajca« in se rešil v prvo bližnje taborišče. Tam je spoznal nekaj pogumnih mož, ki so se mu pridružili, da bi začeli nastavljanje paši tudi na indijanskem ozem-

preizkusil ga je Philip Peel in uspel, obenem pa je Susani dokazal, da je bil njen mož samo žrtev znanosti in tehnike. Susan je razumela, da brez žrtev ni napredka, odpustila je očetu in se vrnila s svojim sinčkom v rodni dom.

Vse, kar se odigrava v filmu, se je zgodilo skoraj do podrob-

»Pri belem konjičku«

Mešani pevski zbor »Slavček« uprizori v petek, 25. in soboto, 26. decembra 1953, ob 18,30 v domu Svobode »Zasavje« opereto

Vabljeni!

OBIAVE

Državna glasbena šola v Trbovljah priredi v sredo, dne 23. decembra 1953, ob 19. uri, v domu »Svobode« Trbovlje II svoj 19. javni nastop. Vljudno vabljeni!

Ravnateljstvo.

Odbor za gradnjo Delavskega doma v Trbovljah potrebuje večje število moške delovne sile. — Plača po Uredbi. Interesenti se naj prigrasijo na gradbišču.

PRODAM peč na žagovino. — Naslov v upravi našega lista.

ZAHVALA

Zahvaljujem se DOZ za sprejeto zavarovalno premijo po mojem smrtno ponestrčenem možu Jožetu Dolšku, ki je bil naročnik »Zasavskega vestnika«. — Angela Dolšak, Podkum — Boravak.

OGLAS

Prodajam zemljišče z malim vinogradom in inventarjem v okraju Trbovlje. — Poizvedbe: Trg Fr. Fakina 26 — Trbovlje II.

OGLAS

Prodajam moško kolo. Naslov v upravi našega lista. Prodajam dobro ohranjen šivalni stroj »Singer« z dolgim čolnicom — Naslov v upravi našega lista

LISTNICA UREDNIŠTVA

Pionirja Ota Vreska, ki nam je poslal dve križanki v objavo, prosimo, da se prej oglasi v naši pisarni. Uredništvo.

AEROKLUB TRBOVLJE

vabi na občni zbor, ki bo danes, v sredo, ob 17. uri v dvorani Delavskega doma. Ob zaključku bomo predvajali letalski film »Hitrejši od zvoka«.

Odbor

Poslovilno pismo

Francka je dobila odpoved, ker se je morala družina, pri kateri je služila, uresničiti. Čudno je bilo, da se je Francki tako mudilo iz hiše. Njena gospodinja se je ravno odpravljala v mesto; silno se je vse predale od vrha do tal; zapestnice ni bilo nikjer. V gospe se je porodil strašen sum.

»Francka! je zaklicala. »Francka! Ali je treba, da zapuščate našo hišo tako sramotno? Francka, ki je ravno zapirala svoj kovček, je prenehala s svojim delom in vprašujoče pogledala gospo. »Francka! je ta nadaljevala, »ali je res treba, da govoriš bolj natančno? Ker Francka še vedno ni razumela, je gospa zavpila: »Moja platinasta zapestnica! Francka je skomignila z rameni in se odpravljala na pot.

»Francka! Vi ste mi ukradli zapestnico, zato se vam tako strašno muditi iz hiše. Gotovo ste jo že shranili pri kakšnem vašem »čednem« prijatelju. Do jutri opoldne bom čakala — drugače vas pa naznamim policiji!« Francka je odšla, pozdravila svojo gospodinjino s kratkim poklonom z glavo — in že je bila na ulici.

Drugi dan je dobila Franckina gospodinja pismo in začela brati: »Spoštovana gospa! Ko boste brali to pismo, me ne bo več v našem mestu, marveč se vračam k svojim staršem na deželo. Zaradi zapestnice si ne delajte skrbi; vaš gospod me je poslal z njo dan pred svojim odpotovanjem v zastavljajnico. Potreboval je denar za potovanja. — Z vdanim pozdravom Vašo vedno poštna Francka.«

»Tu, prosim, bertel« je rekla in pomolila uradniku pismo. »Te ga nisem hotela. Hotela sem le svojo zapestnico nazaj. Kje sem mogla slutiti, da bo dekle zaradi tega napravilo samomor!«

Policijski uradnik je vzel poslovilno pismo gospejine hiše in bral: »Spoštovana gospa! Ko boste brali to pismo, me ne bo več v našem mestu, marveč se vračam k svojim staršem na deželo. Zaradi zapestnice si ne delajte skrbi; vaš gospod me je poslal z njo dan pred svojim odpotovanjem v zastavljajnico. Potreboval je denar za potovanja. — Z vdanim pozdravom Vašo vedno poštna Francka.«

USODNA NAPAKA

»Ali si res dobil povišico plače?«

»Res je tako, a od vsega tega nimam nič. Imam namreč usodno napako, da med spanjem govorim, pa sem se svoji ženi izdal...«

PRI ZDRAVNIKU

»Ste se držali mojih navodil in vzeli vsak dan tri tablete, nato pa vsakokrat čajico konjaka?«

»Sem, gospod zdravnik, samo s tabletami sem za teden dni zaostal, s konjakom pa tri tedne prehitel!«

TUDI ON TO VE

»Zelo mi je žal, dragi tovariš, da sinoči nisem mogel priti na sejo. Toda verjam mi, okoliščine, ki so nad mojo močjo...«

»Razumem, razumem, tudi jaz sem oženjen!«

Da, tudi take mačehe živijo!

Na periferiji Zemuna, nedaleč od pristanišča v Gubčevi ulici, pregnana prve dni okupacije, živi še danes družina Ozmečevih.

»Mama ni mogla več živeti, ona je umrla in nikoli več ne bo z nami,« je rekel z žalostnim glasom oče, ko se je vrnil s pokopališča.

»Nikoli več...« je rekel poglasno dvanajstletni Saša, najstarejši otrok, ki se mu je pri tem treslo grlo.

»Nikoli več...« je za njim ponovila triletna Ljubica, ki se ni niti zavedala, kaj se je zgodilo.

A v hiši je bilo še troje otrok: Mirko, Zora in Ljubica. Ti so čutili samo, da jim je na dušo legla nekakšna čudna bojazen.

To je bila velika nesreča, ki je doletela družino Ozmečevih. Nekaj časa so živeli tiho, osamljeni od težke žalosti, a so se pozneje privadili na novo življenje. Oče je bil še dalje po ves dan v šoli, a otroci so bili doma prepričani sami sebi. Največ so se igrali na prostoru pred hišo, včasih jih je pa oče peljal iz vasi in se potem igral z njimi. V teh trenutkih je najbolj občutil odsotnost matere in žene. Ljubezden otrok ga je vodila samo do misli, kako priti iz tega položaja. Ko je nekega dne našel ženo, za katero je vedel, da ne bo huda mačeha, je to potihovo povedal otrokom:

»Kmalu boste imeli novo mamco!«

Otroci so nezaupljivo gledali v očeta. Saša, ki je dotlej gledal v knjigo, je vstal in odločno rekel:

»Ni treba! Če nimamo prave mame, nam tudi te ni treba.«

Vsi ostali otroci so mu pritrdili. Šli so v kot sobe in se tam kaj dolgo razgovarjali.

Janko Ozmeč se ni čudil odporu otrok, ki so ga pokazali. Vedel je, da jim je težko sprejeti v družino novega člana. Mater, ki so jo otroci nelzerno ljubili, mora nadomestiti druga žena, nepoznana in tuja, in to ne, da dopolni družino, temveč da zamenja mater, na katero so bili vezani z najljubšimi spomini. Vendar se je znašel. Pripravil je otroke na to. Mnogokrat je po naključju rekel: »Ko bo prišla nova mama, ne bo več tako, temveč bolje.« In otroci so se polagoma spriznali s prihodom mačehe, vendar jim je globoko v duši še ležalo nezaupanje, temna slutnja in strah. Priemšilevali so:

morda bo mačeha prevzela ljubezden očeta in takrat bi izgubili vsel Morebiti jih bo tudi tepla, kakor to delajo druge mačehe. Bala so se novega, nepričakovane, ki jim je grozilo, da razdere njihovo sožitje. Na drugi strani je stala prav tako pred novim in nepričakovanim Pepina Zibret. Bilo ji je hudo, da bo zapustila svoje dosedanje življenje, na katerega se je navezala. Ali ljubezden do Janka je polagoma prinesla tudi na otroke. In končno se je odločila. Takrat jim je oče rekel:

»Jutri grem, da vam pripejem novo mamco. Vsi se pripravite, da jo boste sprejeli.«

Drugi dan opoldne je drdral iz Zagorja ob Savi proti Mariboru vlak, s katerim sta se peljala Pepina in Janko. Ona se je zanimala za vrline in napake vsakega posameznega otroka, a Janko ji je boljše povedal. Ona je mnogo pričakovala od tega prvega srečanja. Ko sta prišla v hišo, se je prvi znašel Saša in rekel prisenečen:

»No, ste končno le prišli!«

Ona pa je vzela v naročje Ljubico, ki je imela tri leta, jo poljubila, potem še Mirka, Sašo, Zoro in Ljubomira, nato pa se je začela z njimi igrati.

Pastorki so se pričeli osvobajati mučnega občutka, ki so ga Mirko je vprašal:

»Ali se boste vedno z nami igrali?«

»Da, če boste prišli in dobri.«

»Led je bil prebit. Mali so se prenehali igrati in se začeli zanimati za vse.«

»Ali nas ne boste tepla?« je vprašal Ljubica.

»Kdo pa vam je to rekel?« je smehljaje odgovorila mačeha.

»Mj smo slišali, da so vse mačehe hudobne,« ga je dopolnil Saša.

In razgovor je potekal živčneje. A kmalu so šli vsi skupaj smehljaje na kosilo.

Tako se je že prvi dan začelo skupno življenje družine Ozmečevih z novim članom — mačeho. Otroci so napravili prvi korak k zbliznanju in prilagajevanju. S svojim prvim postopanjem, iskrenim in prijateljskim, je mačeha napravila prvi korak za ustvaritev pristranskih in harmoničnih odnosov. Mirko je želel, da bi mu prebrala povest. Ona mu je to ugodila. Po kosilu jih je peljala v gozd in jim nabirala jagode. S tem je začela pridobivati njihovo zaupanje. A glavni trenutek za pridobitev zaupanja

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

Prizor iz filma »Onstran Missourija«

lju. Pridobiti si je bilo treba naklonjenost bojeviteh Indijancev, zato je Mitchell Flint zaprosil za roko vnučkinje indijanskega poglavarja »Duh medvede« — za lepo in mlado Kamiah. Tako bi brez skrbi lahko lovili bobre in prevažali kožu-hovino skozi indijansko ozemlje. V Kamiah je bil zaljubljen tudi odločen sovražnik belecev Indijancev »Zelezna srajca«, ki je postal zdaj lovcem še bolj nevaren. Čeprav se Flint Mitchell ni poročil iz ljubezni, temveč iz preračunosti, ga je bistra in lepa žena kmalu osvobodila, ker ga je oboževala in ker mu je podarila sina. Srečen zakon je bil žal kmalu tragično razbit. Nekdo od lovecev je zahrbtno ubil poglavarja »Duh medvede«, tako je bila izkopana bojna sekira. Indijanci, ki jih je vodil novi poglavar »Zelezna srajca«, so napadli lovsko taborišče. Kamiah je z otrokom v sedlu hotela zbežati k svojemu očetu poglavarju »Carobno steklo«, da bi ustavila boj, a jo je do mrtvega zadela puščica »Zelezne srajce«, njen konj s sinčkom v sedlu je pa zbežal globoko na indijansko ozemlje; Flint Mitchell je sinčka sicer rešil in ubil »Zelezno srajco«, toda spoznal je, da otroka na bo mogoč sam vzgojiti. Nesel ga je v indijanski tabor in Indijanci so oba sprejeli za svoja, saj jim je prinesel sina Indijancev Kamiah.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

plastrana odeljpa si pridobila pravico sodelovanja na prvenstvu Slovenije v Kočevju.

Namizni tenis Proletarec se dobro drži

V tekmovalstvu v Zasavski ooski namiznoteniški ligi, v kateri tekmujejo »Rudar« (Trbovlje), »Papirničar« (Vevče), Litijski, »Kemičar« (Hrastnik), Lokca in »Proletarec« (Zagorje), je slednji odigral tri tekme.

V prvem srečanju so igralci iz Zagorja premagali Litijske s 7:3, proti Rudarju so pa bili poraženi z 10:0, medtem ko so z Kemičarjem v Hrastniku zmagali z 8:2. — Do konca tekmovalstva se bodo še pomerili z Papirničarjem doma in z igralci iz Loke zunaj. — Želimo jim dvojni uspeh. Prvo- in drugo-

Šahovski brzoturnir za prvenstvo Litije

V okviru proslav v počastitev občinskega praznika Mestne občine Litije je šahovska sekcija DPD »Svoboda« v Litiji priredila v sredo, 16. decembra brzopotezno prvenstvo Litije v šahu za mesec december. Na turnirju je nadmočno zmagal Lado Rotar s tremi točkami prednosti. Končni vrstni red brzoturnirja je ta: Rotar 15 t., Jeriha 12 t., Svetina 10,5 t., Baus 10 t., Glavič st. 7 t. itd.

ZAHVALA

Iskrna zahvala vsem, ki ste spremlili našo ljubljeno nezabljeno hčerko, sestro

MALCI GLAVAC

v tako velikem številu na njeni zadnji poti. Hvala vsem darovalcem vencev in cvetja ter za izkazano sočustvovanje. Iskrna zahvala vsem za lažanje njene- ga trpljenja v njeni boleznii, posebno pa dr. Komorovskyyju za izkazano požrtvovalnost.

Mama, sestri Anica in Miel z družino Glavač

TRGOVSKO PODJETJE

»KOVINA«

LJUBLJANA, STRITARJEVA ULICA 7

telefon 23-374, 22-043, 20-138

čestita svojim odjemalcem, dobaviteljem in vsem delovnim kolektivom k

NOVEMU LETU 1954

in se obenem priporoča za obisk v svojih poslovalnicah:

Z ZELEZNINO:

- »ZELEZO«, Stritarjeva ulica 7
- »KLADIVAR«, Zaloška 21
- »OPREMA«, Gosposvetska 4
- »IDEAL«, Wolfova 8
- »PRI KOSI«, Miklošičeva 15
- »VERIGA«, Celovška 59
- »OKOVJE«, Šentvid 91

S KOLESNI IN KOLESNIMI DELI:

- »KOLESAR«, Karlovška 4

Z ELEKTRIČNIM MATERIALOM:

- »ELEKTROOPREMA«, Mestni trg 2
- »SVETLA«, Gosposvetska 10
- »ELEKTRA«, Cesta 29. oktobra 19

Z GRADBENIM MATERIALOM:

- »CEMENT-OPEKA«, Šmartinska 21

S FURNIRJI IN VEZ. PLOŠČAMI:

- »SLOVENIJA-FURNIR«, Gosposvetska 13.

Navedene trgovine vam nudijo vsakovrstno železnino, stavbno in pohištveno okovje, orodje za obrt in poljedelstvo, štedilnike, peči, kuhinjsko posodo in ostale gospodinjske potrebščine, kolesa in kolesne dele, ves gradbeni, instalacijski in električni material. — Poslužite se potrošniškega kredita!

Ugodne cene!

Kulturna postrežba!

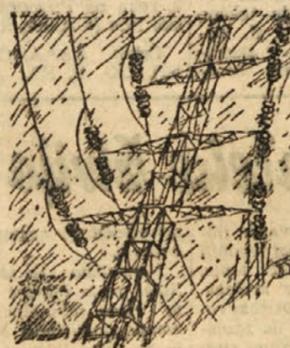
REPUBLIŠKI ODBOR SINDIKATA
RUDARJEV SLOVENIJE

čestita vsem rudarjem Slovenije in preko njih vsem ostalim delovnim kolektivom k

NOVEMU LETU 1954

ter jim želi še mnogo nadaljnjih uspehov v izgradnji socializma!

DELOVNI KOLEKTIV IN UPRAVA

ELEKTRARNE

TRBOVLJE

želita vsemu delovnemu ljudstvu Zasavja

SREČNO IN USPEHOV POLNO NOVO LETO 1954!

GRADBENI
OBRAT

OKRAJNE
ZADRUŽNE
ZVEZE
CELE

vodovodne instalacije, kleparstvo, visoke in nizke gradnje

Telefon 22-68

TITOV TRG 7

Telefon 22-68

Pridružujemo se čestitkam vseh ostalih kolektivov in čestitamo vsemu delovnemu ljudstvu socialistične Jugoslavije k NOVEMU LETU 1954 ter se priporočamo za naročila

MNOGO SREČE IN USPEHOV V NOVEM LETU 1954

želita vsemu delovnemu ljudstvu
uprava in delovni kolektiv

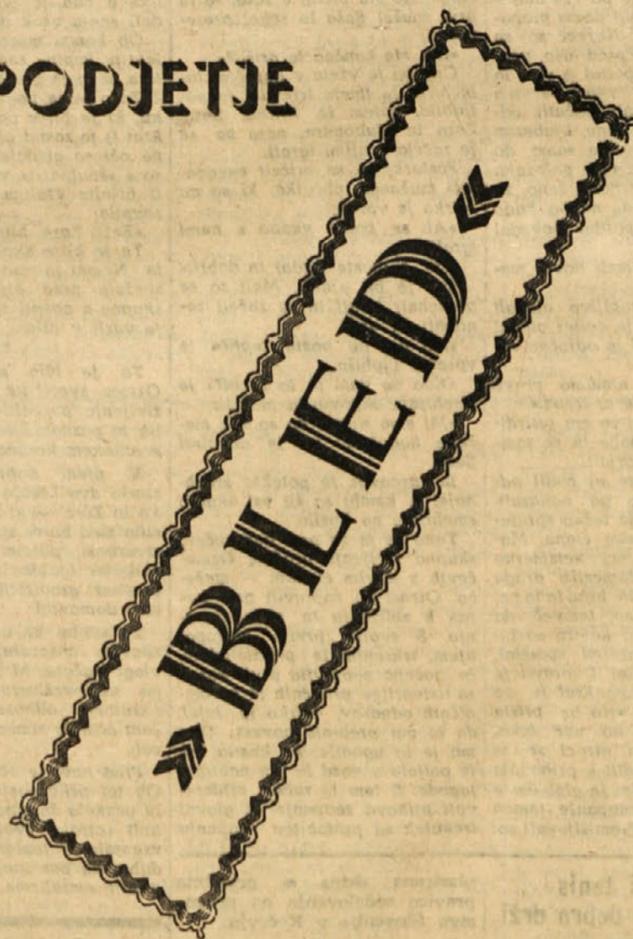
TOVARNE DOKUMENTNEGA

IN

KARTNEGA PAPIRJA

Radeče pri Zidanem mostu

GRADBENO
PODJETJE

čestita vsem delovnim kolektivom

k NOVEMU LETU 1954

DELOVNI KOLEKTIV IN UPRAVA

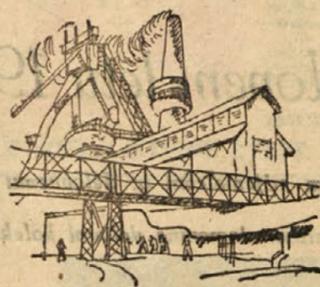
STEKLARNE
'BORISA KIDRICA'
Rogaška Slatina

želita vsem delovnim kolektivom socialistične Jugoslavije

srečno in veselo novo leto

1954

Naj živi bratstvo in edinstvo
narodov jugoslavije

Splošno gradbeno podjetje

'GRADITELJ'
CELJE

želi vsem delovnim kolektivom, dobaviteljem in odjemalcem še
mnogo nadaljnjih uspehov pri graditvi socializma ter jim čestita k

NOVEMU LETU

1954

'IZOLIRKA'
LJUBLJANA - MOSTE

TELEFON: 21-852, 20-557, 20-615 • BRZOJAV: IZOLIRKA - LJUBLJANA

PROIZVAJA:

BITUMENSKI IZDELKI:

Bitumenska strešna lepenka štev. 80, 120, 150, 200.

VROCI PREMAZI:

Bitumenska premazna masa za premaz streh;
Bitumenska izolacijska masa za izolacijo temeljev;
Bitumenska zalivna masa za zalivanje granitnih, lesenih kock
ter betonskih fug.

HLADNI PREMAZI:

Bitumenska emulzija A za cestogradnjo;
Bitumenska emulzija B za cestogradnjo in izolacijo;
»Ibitol« bitumenska raztopina za izolacijo temeljev;
»Ibitol« lak, zaščitni premaz za kovine in les;
Pasta za polaganje salonitnih streh.

KATRANSKI IZDELKI:

Katranska smola — zmečkšče po naročilu do 100° KS;
Katranska olja — karbolinej;
Naftalin;
Podometne bergman cevi $\varnothing$ 11, 13,5, 16, 23, 29 in 36 mm.

TOPLOTNA IZOLACIJA:

Izolacijska (termalit) opeka 250 × 120 × 65 mm;
Zlindrna volna v balah 1 × 0,5 × 0,2 m;
Zlindrna volna v blazinah 3 × 1 m, debelina 40 mm — šivane;
Zlindrna volna v blazinah 3 × 1 m, debelina 40 mm — nešivane.
Izvedba montažnih izolacijskih del v temperaturnem območju od
-190° C do +700° C.

Za strokovne nasvete se obračajte na podjetje!

*Vsem svojim odjemalcem, dobaviteljem in vsem delovnim kolektivom
čestitamo k NOVEMU LETU 1954!*

'IZOLIRKA' • LJUBLJANA - MOSTE

Ob Novem letu 1954

čestita vsem svojim odjemalcem in delovnemu ljudstvu naše
socialistične domovine delovni kolektiv

Import - **CHEMO** - Eksport

LJUBLJANA, Titova cesta 50

Nudimo barve in lake vseh vrst, razne kemikalije domače in
inozemске proizvodnje, potrebščine za sobne slikarje in pleskar-
je, vse vrste čistilnih sredstev in razne gospodinjske potrebščine.

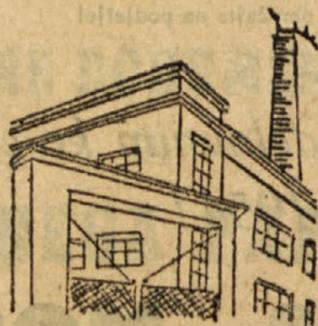
Obiščite naš novi prodajni lokal na Titovi c. 15!

BORBENI POZDRAV OB NOVEM LETU 1954

pošilja vsem delovnim kolektivom naše socialistične domovine
kolektiv

Mestnega gradbenega podjetja v Mariboru

S krepitvijo bratstva in enotnosti naših narodov in z uresničeva-
njem naših vsakodnevnih nalog prispevamo k izgradnji socializma.
Posebej pa pozdravljamo delovni kolektiv
CEMENTARNE v Trbovljah in se mu iskreno za-
hvaljujemo za njegovo pravilno razumevanje in izkazano pomoč
pri izpolnitvi družbenega plana MEGRADA v letu 1953.

RUDNIK RJAVEGA PREMOGA Trbovlje – Hrastnik

čestita svojemu delovnemu ko-
lektivu ter vsem ostalim kolek-
tivom okraja in Slovenije k
doseženim uspehom ter jim želi

srečno in veselo
novo leto
1954

Prav tako čestita vsem k nove-
mu letu Rudarsko gradbeno
podjetje v Trbovljah s svojimi
obratni: Kičevo, Vareš, Bor, Pre-
valje, ki dela v sestavu rudnika
Trbovlje-Hrastnik.

ZA NOVO LETO 1954

čestita vsem kolektivom v Sloveniji

Gradbeno podjetje

„PIONIR“ AJDOVŠČINA

Vse sile za izgradnjo socializma!

„MEHANIKA“

Proizvodnja izdelkov
precizne mehanike v
Trbovljah čestita
vsemu delovnemu
ljudstvu Jugoslavije
za

NOVO LETO 1954!

IZDELUJE:

laboratorijske tara in ročne tehtnice,
lekarniške tehtnice, stoječe in ročne,
žitne merice,
stiskalnice za supozitorje, Kramerjeve opornice,
»Isis« risalne aparate,
električne prostovodne spojke,
ročaje za pohištvo itd.